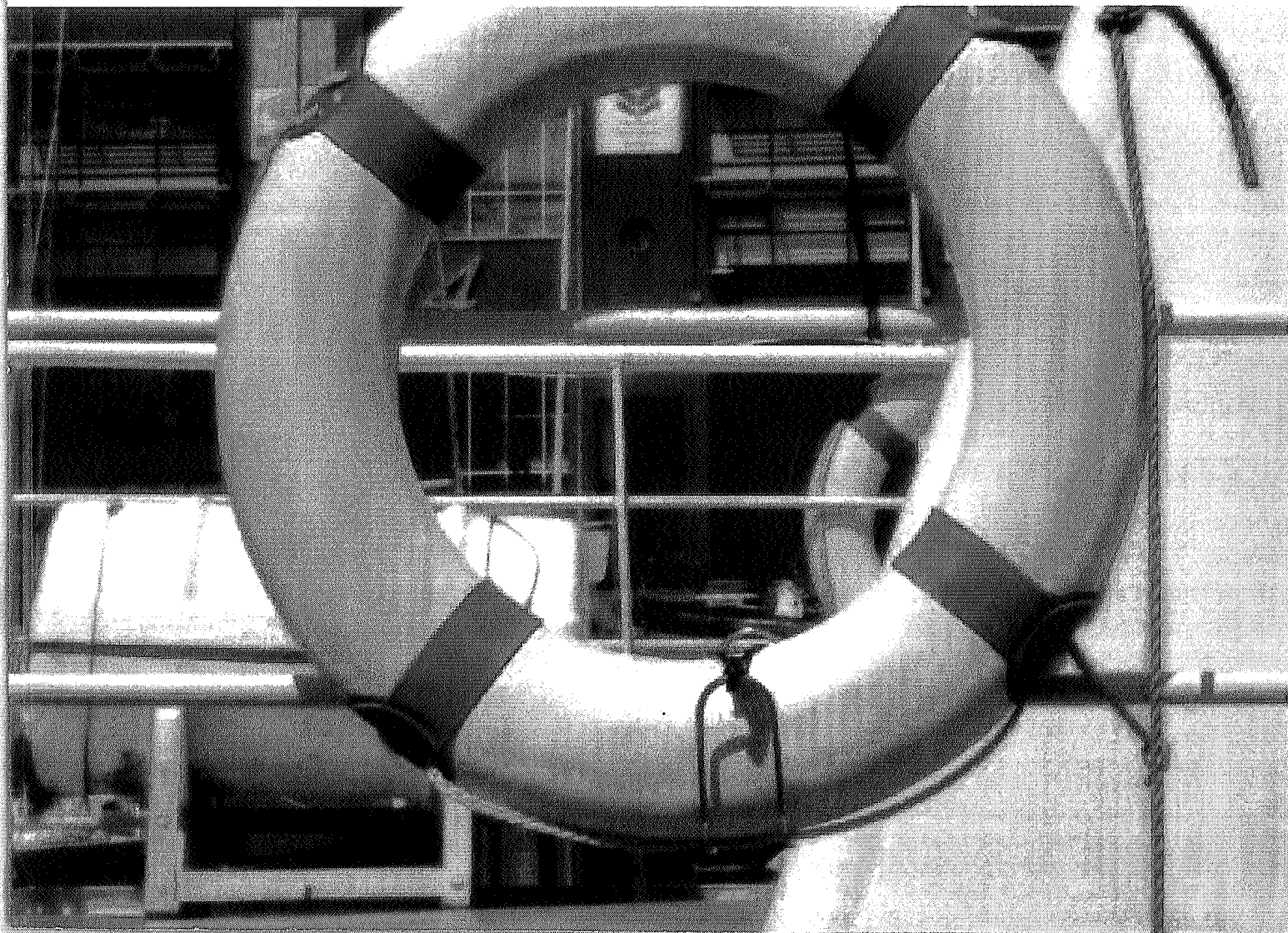

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Artikel 12-rapport Ouderkerk 2009

**MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

PROGRAMMA KRACHTIG BESTUUR

Rapport naar aanleiding van het verzoek van de gemeente Ouderkerk voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds over het begrotingsjaar 2009

Den Haag, 2 december 2009

Inhoudsopgave	Blz.
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 De aanvraag	7
1.2 Algemene karakteristiek	7
1.3 Sociale- en fysieke structuur	7
1.4 Gemeenschappelijke Regeling K5	8
1.5 Artikel 12-rapport 2008	8
1.6 Verweerschrift gemeente	9
1.7 Advies provincie Zuid-Holland	9
1.8 Advies Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv)	9
1.9 Besluit beheerders van het gemeentefonds	10
1.10 Verslag provincie Zuid-Holland over 2009	10
1.11 Herindeling	11
1.12 Aanpak	11
1.13 Leeswijzer	12
2 Algemene en bijzondere voorschriften	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Algemene voorschriften	13
2.3 Bijzondere voorschriften	14
2.4 Conclusie	14
3 Financiële resultaten	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Uitkomsten rekeningen 2007 en 2008	15
3.3 Conclusie	15
4 Reserves en voorzieningen	17
4.1 Inleiding	17
4.2 Vrij aanwendbare reserves	17
4.3 Algemene reserve	17
4.4 Niet-aanwendbare reserves en voorzieningen	18
4.5 Weerstandsvermogen	24
4.5.1 Weerstandscapaciteit	24
4.6 Conclusie	25
5 Eigen inkomsten	27
5.1 Inleiding	27
5.2 Belastingpakket 2009	27
5.3 Overige heffingen	28
5.4 Belastingdruk	30
5.5 Kwijtschelding	31

	5.6 Conclusie	31
6	Nettolasten vergeleken	33
	6.1 Inleiding	33
	6.2 De vergelijking met zichzelf	33
	6.3 Conclusies	44
7	Het begrotingstekort	47
	7.1 Inleiding	47
	7.2 Wegenbudget	47
	7.3 Begroting 2009 en meerjarenperspectief 2010-2012	49
	7.4 Relevant tekort 2009	50
	7.4.1 Berekening relevant tekort 2009	50
	7.5 Begroting 2010 en de meerjarenraming 2011-2013	51
	7.6 Conclusie	51
8	Conclusie en advies	53
 Bijlagen		
1	Vergelijking clusters Ouderkerk met inkomsten gemeentefonds	55
2	Vergelijking clusters Ouderkerk met selectiegroep	57
3	Begrotingsclusters van de gemeente Ouderkerk vergeleken met de selectiegroep	59

Samenvatting

Dit rapport heeft tot doel de beheerders van het gemeentefonds te informeren over de artikel 12-aanvraag van de gemeente Ouderkerk en te adviseren omtrent de hoogte van de te verstrekken aanvullende steun voor het jaar 2009.

Een gemeente kan op grond van artikel 12, eerste lid, van de Financiële verhoudingswet (Fvw) om een aanvullende uitkering verzoeken. De beheerders van het gemeentefonds kunnen voor een of meer uitkeringsjaren een aanvullende uitkering toekennen.

De gemeente Ouderkerk heeft voor het jaar 2009 voor de tweede keer een beroep gedaan op artikel 12 Fvw. De *primitieve* begroting vertoont een tekort van € 572.731. De totale budgetomvang van de gemeente Ouderkerk bedraagt € 16 miljoen (afgerond).

Aan de algemene voorschriften tot toelating tot artikel 12 wordt volledig voldaan. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort.

Aan de aanvullende uitkering 2008 was een bijzonder voorschrift verbonden tot het opstellen van een begroting 2010, die reëel (dus zonder aanvullende steun) en meerjarig sluitend is. Bij suppletore wijziging behorende bij de begroting 2009 heeft de gemeente hier invulling aan gegeven.

De jaarrekening 2008 vertoont na bestemming een overschot van € 22.879. De aanvullende uitkering over 2007 ad € 529.000 is hierop al in mindering gebracht. Dit overschot is afgeboekt van de negatieve algemene reserve.

De overige reserves en voorzieningen zijn in dit rapport kritisch beoordeeld. Gebleken is dat een bedrag van € 29.858 vrijvalt. Ook dit bedrag zal bij de negatieve algemene reserve worden betrokken.

In dit rapport stel ik voor de negatieve algemene reserve van afgerond €369.000 bij het relevant begrotingstekort te betrekken. Het zal noodzakelijk zijn dat de gemeente vanaf 2010 een start maakt met het vormen van een financiële buffer voor risico's. Zolang de buffer ontoereikend is zullen de risico's binnen de exploitatie moeten worden opgevangen.

De belastingen en rechten behorende tot het belastingpakket liggen vooral door een lage opbrengst uit het rioolrecht € 18 per inwoner beneden het gemiddelde van de selectiegroep. Dit komt doordat de gemeente Ouderkerk een groot deel van de tijdelijke maatstaf riolering inzet ter dekking van de kosten van riolering. Met ingang van 2014 is de tijdelijke maatstaf riolering voor Ouderkerk opgeheven. Dit zal dan onherroepelijk leiden tot een hogere riooltarieven. De overige belastingen en retributies liggen op het gemiddelde van de selectiegroep.

De belastingdruk (OZB, reinigingsheffing en rioolrecht) in Ouderkerk voor een meerpersoonshuishouden van in totaal € 823 per meerpersoonshuishouden ligt € 15 per huishouden lager dan het gemiddelde van de selectiegroep en € 174 hoger dan het landelijk gemiddelde.

In het artikel 12-rapport 2008 heb ik al aangekondigd in het rapport 2009 in te gaan op de wegenproblematiek. Uit het onderhoudsplan wegen blijkt dat Ouderkerk kampt met een onderhoudsachterstand van € 7.367.000. De gemeente Ouderkerk is niet in staat dit bedrag in zijn geheel te dragen. In dit bedrag kan de gemeente een maximale inspanning leveren ten laste van de exploitatie van afgerond € 2.735.000 en ten laste van de voorziening wegen van € 1.395.000. In totaal derhalve € 4.130.000. Ik stel voor het restant bedrag van € 3.237.000 bij het relevant begrotingstekort te betrekken.

Voor het bepalen van de artikel 12-uitkering ben ik uitgegaan van het door de gemeente gepresenteerde begrotingsresultaat na 1^e wijziging van positief € 45.232. De gemeente heeft op mijn verzoek de eerste bezuinigingstranche van de saneringsbegroting 2009-2012 al meteen in de begroting 2009 verwerkt. Vandaar dat het resultaat nu positief is. Echter na verwerking van de mutaties in de reserves, het wegwerken van het achterstallig onderhoud en enkele incidentele en structurele aanpassingen op basis van de bestuursrapportages resteert een relevant begrotingstekort van € 3.675.434.

Gelet op het feit dat de gemeente vanaf 2010 een sluitende begroting moet hebben (bijzondere voorschrift) kom ik in dit rapport tot het voorstel voor een aanvullende steun voor het jaar 2009 van afgerond € 3.675.000. Van dit bedrag is € 3.237.000 bestemd voor het inlopen van het achterstallig onderhoud op de wegen en voor het wegwerken van de negatieve algemene reserve € 369.600. Het restant ad € 68.400 is bestemd voor het sluitend maken van de exploitatie.

Verder heb ik in dit rapport de uitgavenclusters van de gemeente Ouderkerk en de inkomstenclusters uit het gemeentefonds met elkaar vergeleken. Hieruit blijkt dat wanneer de extra uitkering op grond van artikel 12 de negatieve reserve en een gedeelte van het achterstallig onderhoud op de wegen oplost, de financiële positie van Ouderkerk niet meer afwijkt van de selectiegroep.

Uit de vergelijking met "zichzelf" blijkt dat Ouderkerk hogere inkomsten op de clusters Overige Eigen Middelen (OEM) en OZB genereert dan waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden. Daarnaast geeft Ouderkerk op de clusters Maatschappelijke zorg, Educatie en Riolerings minder uit dan het gemeentefonds veronderstelt.

Hierdoor is de gemeente in staat om binnen een sluitende begroting meer uit te geven op de clusters Algemene ondersteuning, Kunst en ontspanning, Volkshuisvesting ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, Openbare orde en veiligheid en Groen.

1 Inleiding

1.1 De aanvraag

De gemeente Ouderkerk heeft bij brief van 17 november 2008, kenmerk IBB/CDI/121, voor het jaar 2009 opnieuw een beroep gedaan op artikel 12 van de Fvw. Ook voor 2008 heeft de gemeente Ouderkerk een aanvraag ingediend. Deze aanvraag is gehonoreerd met een artikel 12-uitkering van € 529.000.

Aan de algemeen voorschriften tot toelating tot artikel 12 wordt volledig voldaan. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort. Aan deze laatste twee punten is in het artikel 12-rapport 2008 aandacht besteed. Daarom besteed ik in dit rapport daar geen aandacht meer aan.

Aan de aanvullende uitkering 2008 was een bijzonder voorschrift verbonden tot het opstellen van een saneringsbegroting 2009- 2012, waarvan uiterlijk de jaarschijf 2010 reëel (dus zonder aanvullende steun) sluitend is. Bij supplettoire wijziging behorende bij de begroting 2009 heeft de gemeente hier al invulling aan gegeven.

1.2 Algemene karakteristiek

Ouderkerk is een landelijke gemeente gelegen in de Krimpenerwaard, aan de rand van het Groene Hart. De gemeente bestaat uit een tweetal kernen, Gouderak en Ouderkerk aan den IJssel en een buurtschap genaamd Lageweg. De gemeente heeft een oppervlakte van 2.703 hectare en grenst aan de Hollandsche IJssel vanaf Krimpen aan den IJssel tot aan Gouda over een lengte van circa vijftien kilometer. De afstand van de kern van Ouderkerk aan den IJssel tot die van Gouderak is acht kilometer. Ongeveer halverwege deze twee dorpen ligt het buurtschap Lageweg. De gemeente Ouderkerk telt in totaal 8.144 inwoners. Daarvan wonen er 5.690 in Ouderkerk aan den IJssel en 2.454 in Gouderak.

1.3 Sociale- en fysieke structuur

De navolgende kerngegevens zijn ontleend aan de begroting 2009 van de gemeente Ouderkerk en de gegevens van de algemene uitkering van de betaalmaand januari 2009. Deze cijfers wijken enigszins af van de cijfers genoemd onder paragraaf 1.2. Daar gaat het om de meest recente cijfers.

	Ouderkerk	Gemiddelde selectiegroep
Aantal inwoners	8.156	9.418
Waarvan:		
0 – 20 jaar	2.200	2.689
> 64 jaar	1.179	1.294
75 - 85 jaar	389	421
huishoudens met een laag inkomen	780	812
bijstandsontvangers	37	45
uitkeringsontvangers	315	330
minderheden	75	164
oppervlakte land in hectare	2.703	4.180
aantal woonruimten	3.210	3.654
woningbezetting	2,54	2,58
aantal kernen	6	6

De selectiegroep waarmee de gemeente Ouderkerk wordt vergeleken bestaat uit de gemeenten: Bergambacht, Graafstroom, Liesveld, Moordrecht en Vlist. Qua typologie behoren deze gemeenten net als Ouderkerk tot de groep gemeenten met 'geen centrumfunctie' en een 'goede sociale structuur'. Bovendien hebben deze gemeenten een slechte bodemgesteldheid.

1.4 Gemeenschappelijke Regeling K5

De gemeente Ouderkerk neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling K5 (hierna K5). Met ingang van 15 november 2006 is deze regeling in werking getreden. De deelnemende gemeenten zijn naast Ouderkerk, de gemeenten Bergambacht, Nederlek, Schoonhoven en Vlist.

Het doel van de gemeenschappelijke regeling is het realiseren van een integrale, evenwichtige en harmonische ontwikkeling van de Krimpenerwaard, alsmede het bieden van ondersteuning voor het op peil houden van de bestuurskracht en de bedrijfsvoering bij de individuele K5-gemeenten. Het accent ligt op de samenwerking van de gemeenten op zowel strategische als operationele taken. Besloten is de centrumfuncties (sociale zaken, p en o, ict, oo&v en onderwijs) bij de gemeenschappelijke regeling onder te brengen. De desbetreffende personeelsleden zijn per 1 juni 2007 in dienst getreden van de K5. Van de brandweer zijn zowel de beroepskrachten als de vrijwilligers per 1 januari 2008 in dienst getreden.

Jaarlijks is de gemeente Ouderkerk een financiële bijdrage verschuldigd die deels gebaseerd is op het aantal inwoners en deels berekend is op basis van specifieke taken. Ondanks het feit dat de bijdrage betrekking heeft op verschillende taakvelden verantwoordde de gemeente Ouderkerk de financiële bijdrage op het cluster Bestuursorganen. Dit had zij aanvankelijk ook gedaan in de begroting 2009. Omdat dit bij de begrotingsanalyse een vertekend beeld geeft heeft de gemeente in de loop van 2009 bij suppletore wijziging een verdeling van de financiële bijdrage gemaakt naar taakveld. In de begrotingsanalyse in hoofdstuk 5 is hier nu rekening mee gehouden.

1.5 Artikel 12-rapport 2008

In het rapport 2008 is geconstateerd dat de financiële positie van de gemeente Ouderkerk zorgelijk is. Ondanks een aantal bezuinigings- en batenverhogende maatregelen is de gemeente er niet in geslaagd een structureel sluitende

begroting te presenteren. De gemeente presenteerde een begroting met een tekort van € 357.432. Ook de reservepositie van de gemeente was verre van rooskleurig. De algemene reserve vertoonde een negatieve stand van € 1.066.000. Uiteindelijk bleef er voor het gemeentebestuur niets anders meer over om een beroep te doen op artikel 12.

De slechte financiële positie van de gemeente was het gevolg van de slechte bodemgesteldheid (zettingsgevoeligheid), de slechte vermogenspositie (negatieve algemene reserve) en een aantal incidentele zaken (aantal claims en een tegenvallende renteopbrengst).

In het rapport is voorgesteld de gemeente een aanvullende uitkering te verstrekken van € 829.000. Het uiteindelijke restant bedrag van de negatieve algemene reserve kon hiermee worden afgedekt.

Aan het verkrijgen van de uitkering is een bijzonder voorschrift verbonden tot het opstellen van een saneringsbegroting 2009 – 2012, waarvan de jaarschijf 2010 reëel (dus zonder aanvullende steun) sluitend is.

Wegens het ontbreken van geactualiseerde onderhoudsplannen is op de wegenproblematiek in het rapport nog niet ingegaan. De problematiek is doorgeschoven naar 2009. Dit is ook de reden dat is gekozen voor een behandeling in twee jaren.

Verder is nog afgezien van het maken van een begrotingsanalyse in 2008. Dit is gedaan omdat de apparaatskosten van de Gemeenschappelijke Regeling K5 nog niet goed zijn toegerekend. Met de gemeente is afgesproken dat daar in de begroting 2009 rekening mee zal worden gehouden.

1.6 Verweerschrift gemeente

Bij brief van 23 april 2009 heeft de gemeenteraad van Ouderkerk op het artikel 12-rapport 2008 gereageerd. De gemeenteraad kon instemmen met de conclusies uit het rapport maar vindt de voorgestelde aanvullende uitkering niet in verhouding staan tot de problematiek van de gemeente. De gemeente wijst op de slechte vermogenspositie en de wegenproblematiek. Zij spreekt de verwachting uit dat in het artikel 12-rapport over 2009 met een adequate en structurele oplossing wordt gekomen.

1.7 Advies provincie Zuid-Holland

Bij brief van 19 juni 2009 adviseren Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland in te stemmen met het voorstel van de inspecteur. Wel merken GS op dat het de gemeente ontbreekt aan enige weerstandscapaciteit om financiële risico's op te vangen. Ze wijzen er op dat bij het afdekken van de negatieve algemene reserve nog geen rekening is gehouden met de rekeningsresultaten over 2007 en 2008. Indien deze negatief zijn en er bij de herijking van de reservepositie geen verschuivingen zullen plaatsvinden, zal de algemene reserve opnieuw negatief zijn. GS pleit ervoor om in het artikel 12-rapport bij de beoordeling van de reserves oog te hebben voor het feit dat de gemeente Ouderkerk nu niet beschikt over weerstandscapaciteit voor het opvangen van financiële risico's.

1.8 Advies Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv)

In zijn advies van 30 juni 2009 adviseert de Rfv in te stemmen met het in één keer saneren van de negatieve algemene reserve. Met dien verstande dat de

planschadeclaim van € 300.000 voor de herziening bestemmingsplan buitengebied ten behoeve van de aanleg van een provinciale weg buiten beschouwing dient te worden gelaten. De Rfv is van oordeel dat de provincie daarin alsnog (een deel van) haar verantwoordelijkheid dient te nemen. Ook de Raad constateert dat de gemeente een buffer mist om eventuele nieuwe tegenvallers op te vangen. Hij vindt dat voor het zelfstandige voortbestaan van de gemeente het noodzakelijk is dat de gemeente perspectief heeft om in de komende begroting en meerjarenraming een minimale algemene reserve op te bouwen.

Verder merkt de Raad op dat voor een goed oordeel over de eigen inspanning van de gemeente een goede vergelijking tussen de uitgavenclusters met de inkomsten uit het gemeentefonds noodzakelijk is.

Tot slot is de raad van oordeel dat reeds op het moment dat een gemeente met een algemene reserve onder de vrij te laten buffer komt, dit aanleiding voor de provinciaal toezichthouder zou moeten zijn een gemeente onder preventief toezicht te stellen.

1.9 Besluit beheerders van het gemeentefonds

Bij besluit van 16 juli 2009 hebben de beheerders van het gemeentefonds het verzoek van de gemeente Ouderkerk voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds ex artikel 12 van de Fvw voor het jaar 2008 gehonoreerd voor € 529.000. Aan het verkrijgen van deze uitkering verbinden de beheerders een bijzonder voorschrift tot het opstellen van een begroting 2010 die reëel (dus zonder aanvullende steun) en meerjarig sluitend is.

Het besluit is overeenkomstig het advies van de Rfv en wijkt ten aanzien van het buiten beschouwing laten van de planschadeclaim ad € 300.000 af van het voorstel van de inspecteur.

Wel merken de beheerders op om het resultaat van het besluit van de provincie Zuid-Holland met betrekking tot de planschadeclaim te betrekken bij het artikel 12-rapport over 2009.

1.10 Verslag provincie Zuid-Holland over 2009

Op grond van artikel 20 van het Besluit financiële verhouding 2001 brengen gedeputeerde staten vóór 15 februari van het jaar waarvoor de aanvullende uitkering is aangevraagd verslag uit over de financiële positie van de gemeente.

In februari 2009 heeft de provincie haar verslag uitgebracht. De conclusies luiden als volgt.

- De begroting 2009 is vóór de wettelijke termijn van 15 november 2008 vastgesteld. De vaststelling van de begroting heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van 13 november 2008. De provincie heeft de begroting op 14 november, en dus tijdig, ontvangen;
- Op grond van de berekening van het belastingpakket kan worden geconstateerd dat Ouderkerk met zijn heffingen (OZB, reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en rioolrecht) aan het voor artikel 12-gemeenten geldende minimumpeil voldoet.
- De gemeente heeft voldaan aan de opdracht van de inspecteur om zonder rekening te houden met de uitkomsten van het wegenrapport en met het wegwerken van de negatieve stand van de algemene reserve, een sluitende saneringsbegroting op te stellen.

In dit artikel 12-rapport wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het provinciale verslag. De meest essentiële gegevens, voor zover betrekking

hebbend op onderwerpen in dit artikel 12-rapport zijn uit het provinciale verslag overgenomen.

1.11 Herindeling

Eind 2008 is de gemeentelijke K5-samenwerking geëvalueerd en is een quickscan gehouden naar de bestuurskracht van de vijf gemeenten. De vijf gemeenten hebben ieder hun conclusies getrokken over de evaluatie en quickscan.

Op 2 februari 2009 concludeerden Gedeputeerde Staten (GS) dat de vijf gemeenten geen gezamenlijk gedeelde en eensluidende visie hebben op de toekomst. Daarom stelden GS de Commissie Leemhuis in om een advies te brengen over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Krimpenerwaard. Op 12 mei kwam de Commissie Leemhuis met haar advies. Op 2 juni 2009 hebben GS het voornemen uitgesproken om de herindelingsprocedure in de Krimpenerwaard te starten met de gemeenten Vlist, Schoonhoven, Ouderkerk, Bergambacht, Nederlek en Krimpen aan den IJssel.

Op 15 september 2009 hebben Gedeputeerde Staten het besluit genomen om de procedure te starten om te komen tot een wijziging van de gemeentelijke indeling in de Krimpenerwaard. De eerste stap van de procedure is een uitnodiging voor open overleg aan de colleges van de betrokken gemeenten (artikel 8 Wet arhi). GS vinden samenvoeging van gemeenten in de Krimpenerwaard nodig zodat zij bestuurskrachtiger worden en hun taken beter kunnen uitvoeren.

Genoemd overleg duurt ten hoogste zes maanden. Uiterlijk drie maanden na afloop van het overleg stellen GS een herindelingsontwerp vast en zenden dit tezamen met een verslag van het gevoerde overleg aan de gemeenteraden en aan de Minister van BZK.

1.12 De aanpak

Voor 2009 doet de gemeente voor de tweede maal een beroep op de toepassing van artikel 12. Eerder heeft de gemeente met wisselend succes een beroep gedaan op de toepassing van artikel 12. De laatst gehonoreerde artikel 12-periode dateert van 1994 tot en met 1998. In 2008 is een nieuwe periode gestart die ik in dit rapport afrond.

In dit rapport besteed ik aandacht aan de wegenproblematiek. Aan de hand van een voor artikel 12 geactualiseerd onderhoudsplan wegen ga ik in op het achterstallig onderhoud als gevolg van de zettingsgevoeligheid van de bodem en op het reguliere onderhoud.

Verder heb ik de vermogenspositie van de gemeente nog eens beoordeeld en heb ik gezien of door onderlinge verschuivingen de algemene reserve kan worden verstevigd. Daarbij heb ik ook het resultaat van het besluit van de provincie Zuid-Holland met betrekking tot de planschadeclaim van € 300.000 betrokken.

In dit rapport kom ik ook met een vergelijking tussen de uitgavenclusters met de inkomsten uit het gemeentefonds (begrotingsanalyse: vergelijking met "zichzelf"). In tegenstelling tot vorig jaar heeft de gemeente de apparaatskosten van de Gemeenschappelijke Regeling K5 nu beter

verbijzonderd. Verder heeft de gemeente de bezuinigingen die moeten leiden tot een sluitende begroting in 2010 en sluitende meerjarenraming al in de begroting 2009 verwerkt. Thans is het dus mogelijk een goed oordeel te vormen over de eigen inspanning van de gemeente.

In dit rapport kom ik tot een afronding van de artikel 12-procedure.

1.13 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 heb ik feitelijke informatie gegeven met betrekking tot de gemeente Ouderkerk. Daarbij ben ik tevens ingegaan op de verschillende adviezen naar aanleiding van het artikel 12-rapport 2008.

In hoofdstuk 2 kijk ik of de gemeente voldoet aan de algemene en bijzondere voorschriften voor toelating tot artikel 12.

In hoofdstuk 3 stel ik de financiële resultaten van 2007 en 2008 aan de orde.

In hoofdstuk 4 besteed ik aandacht aan de reserves en voorzieningen van de gemeente en zie ik of er nog een bijdrage uit de vrij aanwendbare reserves mogelijk is voor verlaging van het relevante tekort 2009.

In hoofdstuk 5 behandel ik de eigen inkomsten van de gemeente. Deze eigen inkomsten, voor zover het betreft de onroerende zaakbelastingen (OZB), de afvalstoffenheffing en het rioolrecht, worden afgezet tegen de artikel 12-eisen. De overige heffingen worden vergeleken met het gemiddelde van de selectiegroep. Voorts wordt aandacht besteed aan de gemeentelijke woonlastendruk.

In hoofdstuk 6 geef ik een schets van de nettolasten van de gemeente in vergelijking tot de inkomsten van het gemeentefonds. Dit doe ik ook voor de selectiegroep.

In hoofdstuk 7 staat de berekening van het relevant tekort over 2009 centraal.

Hoofdstuk 8 ten slotte bevat mijn conclusie en advies over de te verstrekken aanvullende uitkeringen.

2 Algemene en bijzondere voorschriften

2.1 Inleiding

Om in aanmerking te kunnen komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds moet een gemeente aan een aantal algemene voorschriften voldoen. Bovendien moet een gemeente eventueel voldoen aan een aantal bijzondere voorschriften. Hierna ga ik na of, en in hoeverre, de gemeente Ouderkerk aan deze algemene (paragraaf 2.2) en bijzondere (paragraaf 2.3) voorschriften voldoet. Paragraaf 2.4 bevat mijn conclusie op dit onderdeel.

2.2 Algemene voorschriften

De algemene voorschriften betreffen een drietal voorwaarden voor toelating tot de artikel 12-procedure. Deze hebben betrekking op de termijnen, het aanmerkelijk én structureel tekort en het redelijk peil.

Termijnen

In artikel 19 van het Besluit financiële verhouding 2001 (hierna: het Besluit) is bepaald dat een aanvraag voor een aanvullende uitkering moet worden ingediend vóór 1 december van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor zij wordt aangevraagd. Tevens moet de begroting zijn vastgesteld uiterlijk op de datum dat het verzoek om toepassing van artikel 12 wordt gedaan. De jaarrekening moet, conform artikel 200 van de Gemeentewet, binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten zijn toegezonden.

Het raadsbesluit betreffende het verzoek om toepassing van artikel 12 van de Fvw voor het jaar 2009 is genomen op 13 november 2008. In deze vergadering is tevens de begroting voor het jaar 2009 vastgesteld.

De jaarrekening 2007 van de gemeente Ouderkerk is op 7 juni 2007 door de raad vastgesteld en op 16 juni 2007 door de provincie ontvangen.

Op basis van het vorenstaande kom ik tot de conclusie dat de gemeente Ouderkerk aan de algemene voorschriften van artikel 12 met betrekking tot de termijnen heeft voldaan.

Het aanmerkelijk én structureel tekort

Er is volgens artikel 23 van het Besluit sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort indien het tekort zich gedurende het begrotingsjaar én de drie daarop volgende jaren bevindt op een niveau dat hoger ligt dan 2% van de som van de belastingcapaciteit, de algemene uitkering en de bedragen, bedoeld in artikel 6 van de Invoeringswet Fvw (het betreft hier de (tijdelijke) verfijningen wijziging gemeentelijke indeling, monumenten en rioleringen). Voor de gemeente Ouderkerk komt dit drempelbedrag uit op € 156.132. Uit de begroting 2008 en de meerjarenraming 2009-2011 blijkt dat de tekorten voor de jaren 2008 tot en met 2011 uitkomen op € 357.432 respectievelijk € 255.045, € 190.017 en € 318.804.

Ik concludeer op basis hiervan dat bij de gemeente Ouderkerk sprake is van een aanmerkelijk én structureel tekort.

Het redelijk peil

Om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Fvw moeten de eigen inkomsten van de gemeente tenminste op het redelijk peil liggen. Dit redelijk peil wordt jaarlijks door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenaamde meicirculaire medegedeeld. Voor 2009 geldt dat bij de onroerendezaakbelastingen een tarief van ten minste 0,1138% van de WOZ-waarde moet worden geheven en dat zowel de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten als de rioolrechten lastendekkend moeten zijn. Bij de rioolrechten wordt de lastendekkendheid bepaald door de brutolasten te verminderen met zowel het eventuele bedrag van de tijdelijke maatstaf riolering als de eventuele overige inkomsten uit het cluster riolering. Een gemeente hoeft niet per onderdeel aan de norm te voldoen. Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger tarief bij de OZB.

In Ouderkerk zijn zowel de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten als de rioolrechten lastendekkend. Daarnaast hanteert de gemeente een gewogen OZB-tarief van 0,1249%. De gemeente voldoet daardoor aan het redelijk peil voor 2009. Voor de berekening van het redelijk peil verwijs ik naar paragraaf 5.2. In dat hoofdstuk besteed ik ook aandacht aan de overige belastingen en heffingen en de belastingdruk.

2.3 Bijzondere voorschriften

Eventuele aan de aanvullende uitkering verbonden bijzondere voorschriften gelden voor de tijd dat een gemeente is aangewezen op aanvullende steun uit het gemeentefonds. Daarna is de gemeente weer vrij. Mocht de gemeente echter weer terugkeren in artikel 12, dan zijn de bijzondere voorschriften weer van kracht.

Aan het verlenen van de uitkering over 2009 hebben de beheerders een bijzonder voorschrift verbonden tot het opstellen van een begroting 2010 die reëel (dus zonder aanvullende steun) en meerjarig sluitend is. De gemeente heeft hieraan voldaan.

2.4 Conclusie

De artikel 12-aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten behorende tot het belastingpakket liggen boven het niveau van het redelijk peil en is er sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort. Tevens heeft de gemeente voldaan aan het bijzondere voorschrift van een reëel sluitende begroting 2010 en volgende jaren. Ik kom dan ook tot de conclusie dat Ouderkerk voldoet aan de vereisten voor toelating tot artikel 12.

3 Financiële resultaten

3.1 Inleiding

In het artikel 12-rapport 2008 is aandacht besteed aan de jaarrekeningen 2002 tot en met 2006. In dit rapport ga ik in paragraaf 3.2 in op de jaarrekening 2007 en 2008. Het hoofdstuk sluit ik in paragraaf 3.3 af met mijn conclusie op dit onderdeel.

3.2 Uitkomsten rekening 2007 en 2008

Rekening 2007

Op begrotingsbasis werd voor 2007 een batig resultaat geprognosticeerd. Naar het oordeel van de provincie was echter, na correctie voor incidentele effecten, geen sprake van een materieel sluitende begroting.

De jaarrekening 2007 is op 12 juni 2008 vastgesteld en sluit met een nadelig resultaat na bestemming van € 201.087. Een tegenvallende opbrengst bouwleges (na verrekening met egaliseringsreserve een tegenvaller van € 234.000) en een lagere opbrengst begrafenissen (€ 103.000) zijn de belangrijkste ontwikkelingen die het rekeningresultaat nadelig hebben beïnvloed. Het resultaat is voordelig beïnvloed door opbrengsten uit de verkoop van onrendabele perceeltjes grond (€ 127.000).

De accountant heeft een goedkeurende verklaring voor getrouwheid afgegeven. Voor rechtmatigheid heeft de accountant geen goedkeurende verklaring afgegeven omdat een mutatie van de reserve ICT (€ 81.000) en rentetoerekening aan de algemene reserve (€ 73.000) niet in de rekening zijn verwerkt. De accountant heeft deze mutaties als onrechtmatig aangemerkt en heeft, omdat deze met een totaal van € 154.000 de door de raad vastgestelde tolerantie van 1% (€ 135.000) overschrijden, een verklaring met beperking afgegeven.

Voor artikel 12 behoeven hier geen consequenties aan worden verbonden.

De jaarrekening 2007 is op 2 juli 2008, en dus tijdig, door de provincie ontvangen.

Rekening 2008

Inmiddels is ook de rekening 2008 vastgesteld. De rekening sluit met een gering batig saldo van € 22.879.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en voor rechtmatigheid afgegeven.

De jaarrekening 2008 is op 3 juni 2009 door de raad vastgesteld en op 16 juni 2009, en dus tijdig, door de provincie ontvangen.

3.3 Conclusie

De rekening 2007 sluit met een nadelig saldo van € 201.087. Dit saldo is vooral het gevolg van incidentele lasten. De rekening 2008 sluit met een gering positief saldo van € 22.879. De resultaten zijn ten laste/gunste gebracht van de

algemene reserve die hierdoor op een negatieve stand komt van € 399.465. Zie ook hoofdstuk 4.

4 Reserves en voorzieningen

4.1 Inleiding

Om te kunnen beoordelen of de gemeente nog een bijdrage kan leveren aan de vermindering van het aanvaardbare tekort, wordt de vermogenspositie van de gemeente beschouwd. Daarbij wordt bepaald wat de vrij aanwendbare reserves zijn. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves en voorzieningen.

In dit hoofdstuk ga ik in paragraaf 4.2 in wat vrij aanwendbare reserves zijn en in paragraaf 4.3 geef ik het verloop van de algemene reserve en ga ik na of er vanuit die reserve nog een bijdrage kan worden geleverd in het aanvaardbaar begrotingstekort. In paragraaf 4.4 komen de niet-aanwendbare reserves en voorzieningen aan de orde. Verder besteed ik in paragraaf 4.5 aandacht aan het weerstandsvermogen en sluit dit hoofdstuk af met het trekken van conclusies (paragraaf 4.6).

4.2 Vrij aanwendbare reserves

Uitgangspunt is dat een artikel 12-gemeente, onder normale omstandigheden, een redelijk deel van de vrij aanwendbare reserves gebruikt om het begrotingstekort te verminderen. Ten behoeve van tegenvallers dient een zekere buffer in stand te worden gehouden. Deze buffer bedraagt voor Ouderkerk € 156.000.

Conform de Handleiding Artikel 12 Fvw wordt als definitie voor vrij-aanwendbare reserves gehanteerd: alle reserves waarvan niet onomstotelijk vaststaat dat ze niet-aanwendbaar zijn. Van belang hierbij is in ieder geval ook of zij zijn gevoed door specifieke uitkeringen, algemene middelen of bijdragen van derden. Hieronder zal ik eerst ingaan op de algemene reserve.

4.3 Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt in Ouderkerk per 1 januari 2009:	
	- € 1.101.344
a. rekeningsresultaat 2008	€ 22.879
b. artikel 12 steun	€ 529.000
c. bijdrage provincie	€ 150.000
	- € 399.465
	=====

Ad. a

De rekening 2008 sluit met een positief saldo van € 22.879. Het resultaat is ten gunste gebracht van de algemene reserve.

Ad. b/c

Ter volledige afdekking van de negatieve reserve heb ik in het artikel 12-rapport 2008 voorgesteld de gemeente Ouderkerk een aanvullende uitkering te verstrekken van € 829.000. In dit bedrag was een niet gehonoreerde schadeclaim van de provincie Zuid-Holland begrepen van € 323.000 (bijgesteld

bedrag)). De gemeente had de provincie Zuid-Holland tevergeefs verzocht (februari 2007 en september 2008) om op grond van artikel 31a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) een bijdrage in de kosten van de planschadeclaim te verstrekken. Uiteindelijk hebben Gedeputeerde Staten na enige politieke druk geoordeeld dat bij nader inzien een provinciale bijdrage in de planschadeclaim op grond van artikel 31a WRO toch in de rede ligt, ondanks de eerdere mondelinge afwijzing. Aan de bijdrage koppelde GS een grens van 50% van de claim met een maximum van € 150.000.

Omdat ook de fondsbeheerders van oordeel waren, op advies van de Raad voor de financiële verhoudingen, dat de provincie Zuid-Holland verantwoordelijk was voor het betalen van deze planschadeclaim, hebben zij het door de inspecteur voorgestelde bedrag van € 829.000 met € 300.000 (is 100%) verlaagd tot € 529.000. Zowel de provinciale bijdrage als de artikel 12-uitkering heb ik met de negatieve algemene reserve verrekend.

Binnen het artikel 12-beleid is het uitgangspunt om een eventueel negatief tekort in vijf jaar ten laste te brengen van de exploitatie op basis van een annuïtaire afschrijving. Voor de gemeente Ouderkerk zou dit neerkomen op een bedrag van € 87.900 (5 jaar, 4%). Op grond van het BBV moet een negatieve algemene reserve worden beschouwd als een immaterieel vast activum, welk zo snel mogelijk moet worden afgeschreven. Gegeven het bijzondere voorschrift van een sluitende begroting in 2010 stel ik voor om de negatieve reserve in één keer ten laste van de exploitatie in 2009 te brengen.

4.4 Niet-aanwendbare reserves en voorzieningen

Conform de Handleiding Artikel 12 Fw gaat het bij niet-aanwendbare reserves en voorzieningen om:

- bestemmingsreserves (voor zover geaccepteerd);
- voorzieningen (voor zover geaccepteerd).

Bij de bestemmingsreserves zal zo goed mogelijk worden beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Een en ander dient door de gemeente te worden aangetoond en gebaseerd te zijn op een aantoonbare verplichting, realistische bestedingsplannen danwel risicoraming.

Stand per ultimo 2008	bedragen x € 1
Bestemmingsreserves:	
1. Reserve decentrale gelden	38.071
2. Reserve personeel	34.776
3. Reserve opleidingsplan	33.004
4. Reserve pensioen wethouders	21.585
5. Reserve FPU	14.010
6. Reserve vierjaarlijkse controle	20.587
7. Reserve schoolvervoer leerlingen	77.708
8. Egalisatiereserve kapitaallasten "De Spil"	38.687
9. Reserve wachtgeldverplichtingen zwembad "De Boezem"	51.409
10. Reserve beheer en onderhoud Havenfront	305.328
11. Reserve tariefsegalisatiereserve riolering	514.084
12. Reserve gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	1.344.700
13. Reserve planschade Abelenlaan	35.123
14. Reserve planschade Geer en Zijde	152.526
15. Reserve vervanging inventaris De Drie Maenen	39.215
16. Egalisatie reserve De Spil	14.903
17. Reserve BTW compensatiefonds	466.147
18. Reserve burgertevredenheidsonderzoek	11.994
19. Reserve Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)	64.400
20. Reserve vluchtelingen	27.588
21. Reserve huisvesting gemeentewerken	67.169
22. Reserve realisatie MFG Gouderak	436.810
23. Reserve ICT	437.668
24. Reserve implementatie WI	20.858
25. Reserve kruispunt Abelenlaan	68.290
26. Reserve verkoop woningbedrijf	12.444.079
27. Reserve realisatie Havenfront	1.149.280
28. Reserve speelplaatsen	37.737
29. Reserve uitvoering grote projecten	<u>100.000</u>
Totaal bestemmingsreserves	18.067.737
Vorzieningen:	
Voorziening instandhouding wegennet	1.395.495
Voorziening baggerwerken	32.364
Voorziening openbare verlichting	163.597
Voorziening onderhoud bruggen	83.822
Voorziening onderhoud De Drie Maenen	164.786
Voorziening groenplan	214.706
Voorziening speeltuinen en -weiden	2.271
Voorziening onderhoud sportvelden	283.770
Voorziening onderhoud De Spil	188.742
Onderhoudsvoorziening openbare gebouwen	120.595
Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	83.704
Voorziening dubieuze debiteuren	33.512
Voorziening inventaris secretarie	5.000
Voorziening onderhoud onderwijsgebouwen	<u>557.715</u>
Totaal voorzieningen	3.330.078

Toelichting bestemmingsreserves

- Ad 1. Reserve decentrale gelden 38.071
Een onderdeel van de CAO onderhandelingen (1993) is dat de werkgever aanvullende loonmaatregelen kan verstrekken. Te denken valt hierbij aan ambtsjubilea en dienstuitlopen. De middelen worden dan ook voor dat doel gereserveerd. De gemeente heeft berekend dat de reserve in de loop van 2011 tot nihil is gereduceerd.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 2. Reserve personeel 34.776
De reserve personeel heeft tot doel personeel in te huren voor voorkomende calamiteiten. Door de raad is een salarisbudget ter beschikking gesteld. De middelen die door vacatures beschikbaar blijven, worden gestort in de reserves. De kosten van inhuur als gevolg van deze vacatures worden bekostigd uit deze reserve. Gezien de inhuur over 2009 zal er eind 2009 geen reserve meer zijn.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 3. Reserve opleidingsplan 33.004
De reserve opleidingsplan heeft tot doel het beschikbaar hebben van middelen voor de dekking van opleidingskosten ten behoeve van het personeel. Jaarlijks wordt hiervoor 2% van de bruto salariskosten geraamd.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 4. Reserve pensioen wethouders (APPA) 21.585
De pensioenen van de voormalige wethouders komen ten laste van deze reserve. De exploitatie draagt jaarlijks bij in deze reserve. De omvang van deze reserve acht de gemeente toereikend.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 5. Reserve FPU 14.010
De gemeente stort jaarlijks een bedrag in deze reserve ten behoeve van de dekking van de kosten van FPU. De gemeente heeft berekend dat vanaf 2015 geen aanspraak op deze reserve meer zal worden gemaakt. De reserve kan dan vervallen.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 6. Reserve vierjaarlijkse controle 20.587
Het personeel in dienst van de gemeente Ouderkerk wordt eens per vier jaar gekeurd. De gemeente heeft hiervoor een bedrag gereserveerd.
Oordeel: niet inbrengen
- Ad 7. Reserve schoolvervoer leerlingen 77.708
In de jaren 2000 tot en met 2002 kon de gemeente bij het GAK Nederland bepaalde kostencomponenten uit het leerlingenvervoer declareren. Deze

vergoeding is gereserveerd. De reserve heeft een aflopend karakter en zal in 2012 aflopen.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 8. Egalisatiereserve kapitaallasten De Spil 38.687

De afschrijvingslasten van "De Spil" hebben een lineair karakter. De kapitaallasten worden daardoor jaarlijks lager. Een gedeelte van de huur is gebaseerd op een annuïtaire afschrijving. Het verschil wordt gestort in de egalisatiereserve "De Spil".

Oordeel: niet inbrengen

9. Reserve wachtgeldverplichtingen zwembad "De Boezem" 51.409

Bij de sluiting van het zwembad "De Boezem" in 1997 is uit de opbrengst van de verkoop van de vrijkomende grond een bedrag gereserveerd voor de wachtgeldverplichtingen van het ontslagen zwembadpersoneel. Van het aanvankelijke personeel (3 personen) komt nog één fte ten laste van de reserve. De reserve loopt in 2011 af.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 10. Reserve beheer en onderhoud Havenfront 305.328

De reserve is gevormd vanuit de reserve reconstructie gemeentehuis en de reserve kwaliteitsverbetering Hollandsche IJssel. Het Havenfront maakt onderdeel uit van het Hollandsche IJsselproject. Deze reserve is bedoeld om de extra kosten, die ontstaan bij realisatie van het Havenfront, gedurende 25 jaar op te vangen. De gemeente gaat uit van een jaarlijkse onttrekking van € 13.000.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 11. Reserve tariefsegalisatiereserve riolering 514.084

De tariefstelling voor het rioolrecht vindt plaats op basis van voorcalculatie. De gemeente hanteert een volledig kostendekkend tarief. Een tekort of overschot op de exploitatie wordt met de reserve verrekend. Bij het bepalen van het tarief wordt met de omvang van de reserve rekening gehouden.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 12. Reserve GRP 1.344.700

De basis voor deze reserve is het Gemeentelijk Rioleringsplan dat door de raad in 2005 is goedgekeurd. De reserve is een zogenaamde "dekkingsreserve". Dit betekent dat de kapitaallasten door deze reserve worden gedekt. De stortingen in deze reserve zijn onderbouwd in het GRP (rioolrechten, maatstaf riolering). Thans wordt gewerkt aan een nieuw GRP waarbij met de nieuwe grondwaterproblematiek, zoals neergelegd in het besluit en regeling Lozing afvalwater huishoudens rekening wordt gehouden. De huidige omvang van de reserve is daarvoor ontoereikend.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 13. Reserve planschade Abelenlaan 35.123

Bij de realisatie van het industrieterrein aan de Abelenlaan is destijds rekening gehouden met planschade. Een gedeelte van de planschade komt voor rekening van de ontwikkelaar. De maximale inspanning van de ontwikkelaar bedraagt

€ 147.933. De middelen zijn in deze reserve gestort. Thans zijn nog niet alle claims gehonoreerd.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 14. Reserve planschade Geer en Zijde 152.526
De projectontwikkelaar van het project Geer en Zijde heeft in 2005 een bedrag overgemaakt aan de gemeente, wat bestemd is om de ingediende schadeclaims te kunnen voldoen. Wettelijk gezien bestaat de mogelijkheid voor deze plannen tot 1 september 2010 een verzoek tot planschade in te dienen. In de loop van 2009 is voor een bedrag van € 87.391 aan schadeclaims gehonoreerd, zodat nog resteert € 65.135.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 15. Reserve vervanging inventaris "De Drie Maenen" 39.215
Op basis van het beheerplan multifunctioneel gebouw "De Drie Maenen" vindt jaarlijks een storting plaats ten laste van de exploitatie voor de vervanging van de inventaris.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 16. Egalisatie reserve De Spil' 14.903
De huurders betalen een bedrag per m2 ter dekking van de kapitaallasten. Dit bedrag is gebaseerd op een lineaire afschrijving op basis van 6%. Bij de berekening van de kapitaallasten in de begroting houdt de gemeente rekening met een omslagrente van 4,11%. Het verschil stort de gemeente in de reserve. Bij een hogere omslagrente vindt een beschikking plaats over deze reserve.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 17. Reserve BTW compensatiefonds 466.147
Bij de implementatie van het BTW-compensatiefonds in 2003 is deze bestemmingsgasreserve gevormd vanuit de uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente ontving de BTW terug van de belastingdienst terwijl het gemeentefonds hier nog niet voor was gecorrigeerd. Daarnaast is de BTW component van de bestemmingsreserve overgeheveld naar deze reserve. Op basis van de laatste controle van de belasting inspecteur is de gemeente geconfronteerd met een naheffing van € 65.000. Over 2008 is per saldo over een bedrag beschikt van € 90.000. Voor de komende jaren acht de gemeente de reserve toereikend om de verschillen in BTW te kunnen compenseren.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 18. Reserve burgertevredenheidsonderzoek 11.994
De gemeente heeft in 2003 een bedrag gereserveerd voor het uitvoeren van burgertevredenheidsonderzoeken. De gemeente heeft in 2004 en 2007 dergelijke onderzoeken uitgevoerd. Voor 2010 staat er wederom een burgeronderzoek gepland. Tevens zal ingaande 2010 het kwaliteitshandvest in werking treden waarbij kwaliteitseisen richting de burger gewaarborgd zijn. De kosten zullen ten laste van deze reserve worden gebracht.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 19. Reserve Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) 64.400
De reserve WMO wordt door de gemeente gezien als een egalisatie reserve. De WMO is met ingang van 2007 van kracht geworden. Uitgangspositie is dat de

kosten van de WMO niet meer mogen bedragen dan de gelden die van het Rijk worden ontvangen.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 20. Reserve vluchtelingen 27.588

Deze reserve is bedoeld om een bijdrage te verlenen in de kosten gemaakt door de stichting vluchtelingenwerk voor coaching en vestiging van vluchtelingen.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 21. Reserve huisvesting gemeentewerken 67.169

In 2005 is het nieuwe gebouw voor gemeentewerken gerealiseerd aan het Zijdepark. Dit nieuwe gebouw geeft hogere kapitaallasten dan het oude, deels afgeschreven gebouw. Het verschil tussen de oude en nieuwe kapitaallasten wordt gedekt uit deze reserve. Het gaat hier om een zogenaamde dekkingsreserve.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 22. Reserve realisatie multifunctioneel gebouw Gouderak 436.810

De reserve is gevormd uit een subsidie van kleine kernen, een bijdrage uit de voormalige reserve decentralisatie huisvesting, en de verkoopopbrengsten van de gronden van de in het gebouw ondergebrachte scholen. Het betreft hier een zogenaamde dekkingsreserve.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 23. Reserve ICT 437.668

In de raadsvergadering van 13 oktober 2005 is het beheerplan ICT 2005-2014 vastgesteld. De investeringen op het gebied van de automatisering komen ten laste van deze reserve.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 24. Reserve implementatie Wet Inburgering 20.858

Ter voorbereiding van de invoering van de Wet Inburgering is in 2006, voor de gemeente Ouderkerk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds eenmalig geld beschikbaar gesteld voor de dekking van de invoering van deze wet. Inmiddels is de invoering afgerond en is de bijdrage weer vrij besteedbaar. In de raadsvergadering van januari 2009 heeft de gemeente besloten tot opheffing en deze reserve en toevoeging aan de algemene reserve.

Oordeel: inbrengen

Ad 25. Reserve kruispunt Abelenlaan 68.290

In 2006 is van de provincie Zuid-Holland een subsidie ontvangen in de aanleg van een rotonde/verbetering van het kruispunt Abelenlaan. Nu de aanleg van de rotonde niet doorgaat moet er rekening mee worden gehouden dat de subsidie moet worden terugbetaald. Voorlopig zijn de subsidie middelen gereserveerd.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 26. Reserve verkoop woningbedrijf 12.444.079

Deze reserve is voortgekomen uit de verkoop van het woningbedrijf. In het artikel 12-overleg is met de gemeente afgesproken deze reserve te bestempelen als een zogenaamde dekkingsreserve.

Oordeel: niet inbrengen

Ad 27. Reserve realisatie Havenfront 1.149.280
Ter uitvoering van het Hollandsche IJssel project heeft de gemeente het project verbetering Havenfront ingediend. Het Hollandsche IJssel project staat onder regie van de provincie Zuid-Holland, die ook een groot deel van de financiering voor haar rekening neemt. Ingediende plannen worden slechts gehonoreerd wanneer de gemeente zelf 20% van de projectkosten bijdraagt. Met de realisatie van het Havenfront was een investering gemoeid van € 5,2 miljoen. In het kader van het toezicht heeft de provincie ingestemd om een bedrag van € 1,1 miljoen te onttrekken aan de reserve verkoop woningbedrijf.
Oordeel: niet inbrengen

Ad 28. Reserve speelplaatsen 37.737
De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van een tweetal trapveldjes in de kern Gouderak en de kern Lageweg. Het betreft hier een zogenaamde dekkingsreserve.
Oordeel: niet inbrengen

Ad 29. Reserve uitvoering grote projecten 100.000
Ter ondersteuning van het projectbureau heeft de gemeente ten laste van het rekeningsresultaat 2008 een bedrag gereserveerd van € 100.000. Dit heeft de gemeente gedaan omdat en voor 2009 een aantal grote projecten verwacht. Inmiddels heeft de gemeente € 91.000 uitgegeven. Het restant ad € 9.000 kan worden ingezet ter vermindering van de artikel 12-steun
Oordeel: inbrengen € 9.000

Toelichting voorzieningen.
Omdat de aanduiding van de voorzieningen voor zichzelf spreekt heb ik afgezien van een toelichting.

4.5 Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt op grond van artikel 11 van het BBV verstaan 'De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie'.

De gemeente heeft gekozen voor een gemeentebrede, gestructureerde en kwantificeerbare aanpak voor het identificeren van risico's. Getracht is om deze risico's te vertalen. De gemeente heeft een extern bureau ingeschakeld om een risico-inventarisatie uit te voeren en de eerste stappen van risicomangement zijn gezet. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de risico's met een kans groter dan 50% opgenomen. Na aftrek van al genomen beheersmaatregelen bedragen de incidentele risico's € 158.150 en de structurele risico's nihil.

4.5.1 Weerstandscapaciteit

In de nota weerstandsvermogen van oktober 2008 heeft de gemeente haar weerstandscapaciteit berekend op in totaal € 11,7 miljoen. Naast het vrije deel van de reserves maken ook de stille reserves (materiële activa) van in totaal

€ 1 miljoen hier onderdeel van uit. Het gaat om de WOZ-waarde (1 januari 2008) een viertal panden.

Verder beschikt de gemeente over aandelen in deelnemingen die zij 'pm' onder de stille reserves heeft opgenomen. Op dit moment is de opbrengst ongewis. Bij verkoop kan de opbrengst - na aftrek van het deel dat nodig is om het wegvallende dividend te compenseren - bij de weerstandscapaciteit worden betrokken

Het gaat om de volgende aandelen:

Tabel: Overzicht van aandelen

Naam onderneming	uitstaand kapitaal x € 1.000	aantal aandelen
Eneco	227	11.256
Oasen	4	9
BNG	19	3.510
Cyclus NV	57	8.150
	307	

De boekwaarde van de aandelen in deelnemingen bedraagt € 307.000. De stille reserve kan worden berekend door het verschil te nemen tussen de intrinsieke waarde en de boekwaarde (is verkrijgingsprijs).

Gelet op de marginale reservepositie, de geïnventariseerde risico's en de aangekondigde bezuinigingen op het gemeentefonds stel ik voor de stille reserves en de eventuele opbrengst uit de verkoop van de aandelen voor het bepalen van de artikel 12-steun buiten beschouwing te laten.

4.6 Conclusie

Gezien het feit dat de algemene reserve van de gemeente Ouderkerk negatief is, kan er uit dien hoofde geen bijdrage worden geleverd aan de vermindering van het aanvaardbare tekort. De algemene reserve van de gemeente Ouderkerk laat het niet toe om een bijdrage te leveren in het aanvaardbare tekort. Per 1 januari 2009 heeft deze reserve een negatief stand van € 399.465.

De niet-aanwendbare reserves bestaan voor een belangrijk deel uit onderhoudsreserves. Daarnaast zijn het niet uitgegeven rijksmiddelen en dekkingsreserves (afdekken kapitaallasten). Een tweetal reserves te weten de Reserve implementatie Wet Inburgering en de Reserve uitvoering grote projecten (deels) van in totaal € 29.858 vallen vrij.

Ik stel voor het vrij te vallen bedrag ad € 29.858 te verrekenen met de negatieve algemene reserve ad € 399.465 en het saldo ad € 369.607 te betrekken bij de berekening van het relevant begrotingstekort.

Verder stel ik voor de stille reserves en de eventuele opbrengst uit de verkoop van de aandelen voor het bepalen van de artikel 12-steun buiten beschouwing

te laten. Dit vanwege de marginale reservepositie, de geïnventariseerde risico's en de aangekondigde bezuinigingen op het gemeentefonds.

5 Eigen inkomsten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente aan de orde. Allereerst zie ik in paragraaf 5.2 of de gemeente voldaan heeft aan de toelatingseisen van artikel 12 met betrekking tot het belastingpakket 2009. Vervolgens besteed ik aandacht aan de overige heffingen (paragraaf 5.3), de belastingdruk (paragraaf 5.4) en aan kwijtschelding (paragraaf 5.5). Tot slot trek ik in paragraaf 5.6 enige conclusies.

5.2 Belastingpakket 2009

Eén van de vereisten om in aanmerking te komen voor aanvullende steun uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil. Het belastingpakket bestaat uit de OZB en de reinigings- en rioolheffing. In het kader van het artikel 12-beleid stellen de beheerders van het gemeentefonds via de meicirculaire en/of septembercirculaire jaarlijks het redelijk peil vast. Het redelijk peil voor het jaar 2009 is in de meicirculaire 2008 vermeld.

Bij het onderdeel OZB wordt een percentage van de WOZ-waarde van de OZB-capaciteit gehanteerd. Voor 2009 bedraagt dat 0,1138%. Bij de onderdelen riolering en reiniging wordt uitgegaan van 100% lastendeckendheid. Bij het onderdeel riolering wordt daarnaast uitgegaan van de zogenaamde nettolasten. Daaronder wordt verstaan het saldo van lasten en baten verminderd met de inkomsten uit het cluster riolering, waaronder het bedrag van de tijdelijke maatstaf rioleringen. Ten slotte geldt daarbij een minimumbedrag per aansluiting van € 157.

Een gemeente voldoet ook aan het belastingpakket als een tekort bij de reiniging en/of de riolering wordt gecompenseerd door een hoger tarief bij de OZB.

In het navolgende ga ik na of, en in hoeverre, de gemeente Ouderkerk aan deze eisen voldoet.

Afvalstoffenheffing

De gemeente brengt bij een meerpersoonshuishouden een tarief in rekening van € 292,70. De lasten van reiniging bedragen in totaal € 761.000 (afgerond). Aan opbrengst afvalstoffenheffing/reinigingsrecht raamt de gemeente een bedrag van € 861.000.

Rioolrechten

De brutolasten van de riolering (inclusief veegkosten) bedragen € 1.515.717. Dit bedrag is gebaseerd op het gemeentelijke rioleringsplan 2003-2008. De voorbereidingen voor het nieuwe GRP zijn gestart. De verwachting is dat deze in 2010 aan de raad zal worden aangeboden. Voor de berekening van het belastingpakket dient de tijdelijke maatstaf riolering en de overige inkomsten uit het cluster riolering - indien dit een positief bedrag is - hierop in mindering te worden gebracht. De tijdelijke maatstaf riolering bedraagt € 323.263. De overige inkomst uit het gemeentefonds bedraagt negatief € 43.107. Gelet op het feit dat dit bedrag negatief is, wordt het conform de richtlijnen, voor de berekening van het toelatingskaartje op 0 gesteld. Verder worden de kosten gedekt door een beschikking over een (egaliserings)reserve van in totaal

€ 698.879. Per saldo resteert een bedrag van € 493.575 (€ 1.515.717 - € 323.263 - € 698.879). De opbrengst van het rioolrecht wordt in de begroting 2009 geraamd op een bedrag van € 794.190.

Het aantal rioolaansluitingen in Ouderkerk is 3.453. Het minimum komt, rekening houdend met een normtarief van € 157 per aansluiting, uit op € 542.121. De gemeente hanteert een rioolrecht van € 230 per aansluiting.

Op basis van het vorenstaande concludeer ik dat de nettolasten zowel bij de lasten van reiniging als bij de lasten van riolering (meer dan) volledig worden gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. Deze 'overdekking' is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van de tarieven mag de BTW als last worden meegerekend, ondanks dat de BTW op dit onderdeel feitelijk geen last is.

OZB

Bij de reiniging en de riolering is sprake van een volledige lastendeckking. Dit impliceert dat bij de OZB kan worden volstaan met een tarief van 0,1138% van de WOZ-waarde.

De gemeente Ouderkerk maakt bij de OZB gebruik van de mogelijkheid van tariefdifferentiatie. Voor woningen bedraagt het tarief voor de eigenaren 0,1075%. Voor de niet-woningen ligt het tarief voor de gebruikers op 0,1626% en voor de eigenaren op 0,1727%. Het gemiddelde tarief komt rekening houdend met de waardeverhoudingen tussen woningen en niet-woningen uit op 0,1249%.

Ik constateer dat dit gewogen tarief 0,0111% boven het normpercentage van 0,1138% ligt waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden. De gemeente Ouderkerk voldoet voor wat betreft het belastingpakket dus aan de toelatingseis voor artikel 12.

5.3 Overige heffingen

Naast OZB, riool- en reinigingsrechten is er bij gemeenten sprake van andere heffingen. Deze heffingen heb ik, samen met die van het belastingpakket, voor Ouderkerk vergeleken met het gemiddelde van de selectiegroep. Deze vergelijking laat het volgende beeld zien:

Tabel 5.1 Overzicht belastingen en heffingen (bedragen x € 1)

Belastingen/heffingen	Ouderkerk		Selectiegroep Verschil	
	absoluut	per inwoner*		
secretarieleges	125.000	15	11	4
parkeergelden	0	-	0	-
marktgeden	1.000	0	0	0
begravenisrechten	201.000	25	14	11
leges bouwvergunningen	197.000	24	44	20-
forensenbelasting	0	-	0	-
toeristenbelasting	0	-	2	2-
hondenbelasting	53.000	6	3	3
reclame belasting	0	-	0	-
precariobelasting	0	-	0	-
havengelden	19.000	2	0	2
baatbelasting	5.000	1	0	1
subtotaal	601.000	74	74	0-
		-		-
afvalstoffenheffing	861.000	106	95	11
rioolrecht	794.000	97	124	27-
OZB	1.368.000	168	170	2-
subtotaal	3.023.000	371	389	18-
		-		-
Totaalgeneraal	3.624.000	444	463	19-

* 8.156 inwoners

Bij de opbrengsten in bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met eventuele bijdragen uit tariefsegalisatievoorzieningen en/of andere mogelijke inkomsten. Het gaat uitsluitend om de heffingsopbrengst van belastingen en rechten. De diverse opbrengsten zijn uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Het totaal van de heffingen in Ouderkerk ligt circa 4% lager dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dit komt in zijn geheel door de lagere opbrengst bij de heffingen die worden gerekend tot het belastingpakket en dan met name het lage rioolrecht in Ouderkerk. Bij de overige belastingen en heffingen zit Ouderkerk op het niveau van de selectiegroep. Wel valt hierbij op de relatief lage opbrengst van de leges bouwvergunningen. Als verklaring voor deze afwijking geeft de gemeente het feit dat zij defensief heeft begroot. In het verleden raamde de gemeente ook de legesopbrengst van enkele grote bouwprojecten. Het ging hierbij om woningprojecten in de Zellingwijk (verontreinigde gronden). Vanwege uitloop van de reinigingswerkzaamheden en de huidige economische situatie is onzeker wanneer de plannen tot uitvoering zullen komen. Om niet bij de rekening geconfronteerd te worden met tegenvallers is de gemeente overgegaan tot terughoudend te ramen. Bovendien gaat het hier om incidentele inkomsten. Zie hierna ook hoofdstuk 6 (Cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (VHROSV)). Verder is gebleken dat bij de selectiegroep gemeenten wel de legesopbrengsten van grote bouwprojecten zijn geraamd. De afwijking op dit onderdeel geeft dus een enigszins vertekend beeld.

Inmiddels heeft de gemeente bij supplettoire wijziging de opbrengst leges met € 94.560, ofwel € 12 per inwoner verhoogd. Het gaat hier om een incidentele verhoging

5.4 Belastingdruk

In de Atlas van de lokale lasten 2009, samengesteld door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), wordt onder andere een overzicht gegeven van de woonlasten per gemeente (in euro's per jaar per huishouden). In het overzicht wordt de totale opbrengst van de OZB, op basis van de gemiddelde waarde van een woning (in de betreffende gemeente), de reinigingsheffing en het rioolrecht, op basis van een meerpersoonshuishouden, uitgedrukt in een bedrag per huishouden.

De navolgende gegevens zijn uit de (digitale) Atlas van de lokale lasten 2009 overgenomen. Het gaat daarbij om de in de (digitale) Atlas van de lokale lasten 2009 opgenomen bedragen van Ouderkerk en de omliggende gemeenten. Ter informatie zijn tevens de duurste en de goedkoopste gemeente van Nederland en het landelijke gemiddelde weergegeven.

Bedragen in euro's per huishouden

Duurste gemeente

Blaricum 1.150

Goedkoopste gemeente

Zevenaar 458

Landelijk gemiddelde

649

Selectiegroep

Bergambacht 844

Graafstroom 839

Liesveld 798

Moordrecht 877

Vlist 834

Gemiddeld 838

Ouderkerk

823

Uit het overzicht blijkt dat Ouderkerk ten opzichte van het landelijke gemiddelde hoger 'scoort'. Vergeleken met het gemiddelde van de selectiegroep scoort Ouderkerk lager. Van de selectiegroep is alleen bij Liesveld sprake van een lager bedrag dan in Ouderkerk. De lagere score is voor een artikel 12-gemeente nogal vreemd. Kijken we naar de totale belastingopbrengst van de pakketheffingen (zie paragraaf 5.3) dan liggen de belastingen in Ouderkerk eveneens beneden het gemiddelde van de selectiegroep. Als oorzaak kan worden genoemd het relatief lage rioolrecht in de gemeente Ouderkerk. De verwachting is dat de komende jaren door het wegvallen van de tijdelijke maatstaf riolering (2014) en het opstellen van een nieuw GRP (2010) het rioolrecht zal toenemen.

5.5 Kwijtschelding

Gemeenten is het in het kader van het kwijtscheldingsbeleid toegestaan een norm te hanteren van maximaal 100% van de relevante bijstandsnorm. Evenals heel veel andere gemeenten hanteert ook Ouderkerk deze norm. Gemiddeld genomen wordt er jaarlijks 40 kwijtscheldingen verleend. Hiermee is globaal genomen een (jaarlijks) bedrag van € 18.000 gemoeid.

5.6 Conclusie

Het tarief van de OZB ligt boven het tarief van 0,1138% van de WOZ-waarde dat voor artikel 12 geldt voor het jaar 2009, terwijl zowel de reiniging als de riolering kostendekkend zijn. Aan de toelatingseis voor artikel 12 wordt dus voldaan.

De overige belastingen en retributies liggen in totaal op het niveau van de selectiegroep.

De belastingdruk (OZB, reinigingsheffing en rioolrecht) voor een meerpersoonshuishouden ligt in Ouderkerk € 15 per huishouden lager dan gemiddeld in de selectiegroep en € 174 hoger dan het landelijke gemiddelde.

6 DE NETTOLASTEN VERGELEKEN

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zet ik de nettolasten op basis van de begroting 2009 (inclusief de gelijktijdig ingediende begrotingswijzigingen) van de gemeente Ouderkerk af tegenover de clusters van de algemene uitkering (paragraaf 6.2 en bijlage 1). Om de begrotingspositie van Ouderkerk beter te kunnen beoordelen heb ik de vergelijking met zichzelf ook gemaakt van de gemeenten behorende tot de selectiegroep (bijlage 2). In paragraaf 6.3 sluit ik af met een conclusie.

Het referentiekader op basis waarvan de begrotingsanalyse plaatsvindt, is gebaseerd op de Fvw. De belangrijkste uitgangspunten bij de Fvw: globaal, kostengeoriënteerd, rekening houdend met structuurkenmerken en de mogelijkheid zelf inkomsten te verwerven, zijn ook toegepast in dit referentiekader.

De verdeling is kostengeoriënteerd en globaal, dat wil zeggen dat de verdeling aansluit bij de kostenverschillen tussen (groepen van) gemeenten. Op individueel niveau kunnen er verschillen zijn. Deze verschillen kunnen enerzijds ontstaan doordat er sprake is van specifieke omstandigheden, omstandigheden die geen of onvoldoende een rol spelen in de verdeling van het gemeentefonds. Anderzijds kan er sprake zijn van bewuste politieke beleidskeuzen om op onderdelen een hoger of lager nettolastenniveau te hebben. Ten slotte kunnen verschillen ook worden veroorzaakt door het financiële beleid van gemeenten (hoe is in het verleden bijvoorbeeld omgegaan met investeringen; zijn er investeringen direct afgeboekt van reserves). Daarom worden de vergelijkingen dan ook gemaakt op een hoger aggregatieniveau, namelijk op dat van de clusters (zie paragraaf 6.2).

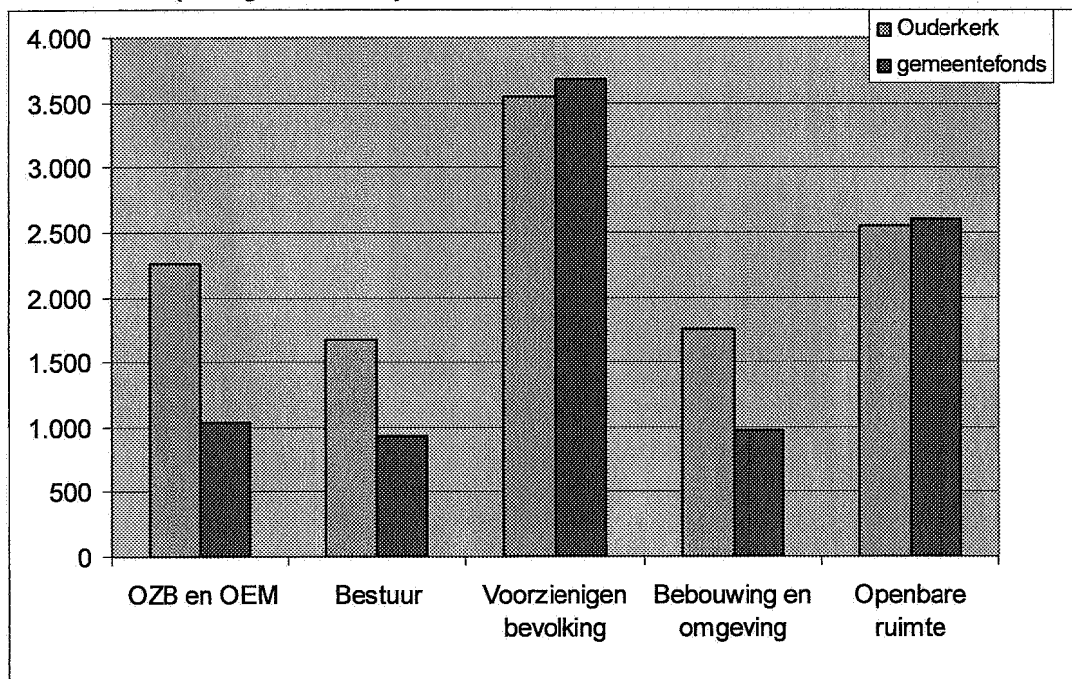
Om inzicht te kunnen krijgen in de begrotingspositie van Ouderkerk worden de inkomsten van het gemeentefonds vergeleken met de geraamde nettolasten (= lasten minus de baten) van de gemeente. Op deze wijze is vast te stellen welke positieve en negatieve afwijkingen zich voordoen in het budget van de gemeente Ouderkerk. Dit wordt de gemeente vergeleken 'met zichzelf' genoemd. Een dergelijke vergelijking heb ik ook gemaakt voor de selectiegroep. Dit laatste heb ik met name gedaan om inzichtelijk te maken hoe het komt dat de gemeente Ouderkerk met een fors eigen vermogen een beroep moet doen op de toepassing van artikel 12 en er niet in slaagt een sluitende begroting te presenteren, terwijl de selectiegroep er wel in slaagt een sluitende begroting te maken zonder dat die gemeenten een beroep behoeven te doen op artikel 12. In de vergelijking met zichzelf wordt voor wat betreft de algemene uitkering gebruik gemaakt van de gegevens die worden gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering over de betaalmaand januari 2009.

6.2 De vergelijking met zichzelf

Eén van de uitgangspunten van het verdeelstelsel is dat er een goede aansluiting is tussen de verdeling en de verschillen in kostenstructuren van gemeenten. De uitkomst van de verschillende verdeelmaatstaven sluit globaal aan bij de nettolasten van de gemeentelijke taakgebieden, in de gemeentefondsterminologie clusters genoemd. De begrotingsfuncties worden toebedeeld aan clusters. Op deze wijze worden de nettolasten van de gemeente vergeleken met de opbrengst van de verdeelmaatstaven.

In de bijlage 1 is een overzicht gegeven van de verschillende inkomsten- en uitgavenclusters voor de gemeente Ouderkerk. In grafiek 6.2.1 zijn de bestaande uitgavenclusters uit bijlage 1 samengevoegd tot zogenaamde metaclusters. Voor de eigen inkomsten zijn in deze grafiek de inkomsten van zowel de OZB als de overige eigen middelen (OEM) opgenomen.

Grafiek 6.2.1 Vergelijking van Ouderkerk met het gemeentefonds op metaclusterniveau (bedragen x € 1.000)

Hieronder wordt eerst gekeken naar de voorzieningencapaciteit. Daarna worden de afwijkingen per metacluster toegelicht. Vervolgens wordt kort ingegaan op de belangrijkste afwijkingen per cluster.

Voorzieningencapaciteit

Als we naar het totaal van de uitgavenclusters kijken, zien we dat Ouderkerk € 1,3 miljoen ofwel 15% meer raamt dan waarmee het gemeentefonds rekening houdt (€ 9,6 tegenover € 8,3 miljoen). Geredeneerd vanuit de gedachte van het gemeentefonds betekent dit dat Ouderkerk beschikt over een hogere voorzieningencapaciteit dan waarvan het gemeentefonds uitgaat. Hiermee kan de gemeente in potentie een hoger voorzieningenniveau realiseren. Dit manifesteert zich in Ouderkerk op de metaclusters Bestuur en Bebouwing en omgeving.

Die hogere voorzieningencapaciteit wordt met name mogelijk gemaakt door de hogere Overige eigen middelen (OEM) (€ 0,9 miljoen) en een hogere OZB-opbrengst (€ 0,3 miljoen). De verklaring van de hogere voorzieningencapaciteit, wordt verderop toegelicht onder het kopje inkomstenclusters. In de begrotingsanalyse is geabstraheerd van het achterstallig onderhoud op de wegen en de artikel 12-steun.

Toelichting metaclusters grafiek 6.2.1

Voor het overzicht van de metaclusters en de clusters waaruit zij zijn opgebouwd wordt verwezen naar bijlage 1. Daaruit blijkt dat op het metacluster *Bestuur* de nettolasten aanzienlijk hoger liggen (€ 754.000 ofwel € 92 per inwoner) dan de inkomsten volgens het gemeentefonds. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere nettolasten op het cluster **Algemene ondersteuning** (€ 90 per inwoner).

Op het metacluster *Voorzieningen bevolking* liggen de nettolasten € 141.000 ofwel € 17 per inwoner lager dan het niveau van de inkomsten volgens het gemeentefonds. Dit komt vooral door het saldo van lagere nettolasten op de clusters **Maatschappelijke zorg en Educatie** (€ 26 respectievelijk € 29 per inwoner) en hogere nettolasten op de clusters **Kunst en ontspanning en Bevolkingszaken** (€ 22 respectievelijk € 17 per inwoner).

Op het metacluster *Bebouwing en omgeving* liggen de nettolasten € 783.000 ofwel € 96 per inwoner fors hoger dan er volgens het gemeentefonds wordt ontvangen. Met name op de clusters **Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing** (€ 47 per inwoner), **Openbare orde en veiligheid** (€ 27 per inwoner) en **Fysiek milieu** (€ 19 per inwoner) is er sprake van hogere nettolasten.

Ten slotte is er op het metacluster *Openbare ruimte* sprake van lagere nettolasten dan er wordt ontvangen volgens het gemeentefonds (€ 66.000 ofwel € 8 per inwoner). Dit komt vooral door de lagere nettolasten op het cluster **Riolering** (€ 33 per inwoner). Daar staan hogere nettolasten van het cluster **Groen** (€ 24 per inwoner) tegenover.

Hierna ga ik in op de belangrijkste afwijkingen op de clusters zoals die naar voren komen uit bijlage 1.

De grootste verschillen (\geq € 20 per inwoner) tussen de nettolasten van Ouderkerk en de inkomsten volgens het gemeentefonds worden waargenomen op de clusters:

Tabel 6.2.2 Overzicht grootste afwijkingen gemeente Ouderkerk vergeleken met zichzelf

Cluster	Hogere lasten/ lagere baten dan het gemeentefonds	Lagere lasten/ hogere baten dan het gemeentefonds
Inkomstencusters		
OZB		41
OEM		109
Mutaties reserves		14
Uitgavenclusters		
Algemene ondersteuning	90	
Maatschappelijke zorg		26
Educatie		29
Kunst en ontspanning	22	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	47	
Openbare orde en veiligheid	27	
Riolering		33
Groen	24	

Toelichting inkomstencusters

Cluster OZB

In het gemeentefonds wordt de OZB verevend op basis van rekentarieven. Het gemiddelde OZB-tarief in de Ouderkerk is hoger dan het gemiddelde van de rekentarieven en dit verklaart waarom Ouderkerk € 332.000 ofwel € 41 per inwoner meer raamt op dit onderdeel dan waar het gemeentefonds rekening mee houdt. De hogere opbrengst houdt mede verband met de artikel 12-status van de gemeente.

Cluster Overige eigen middelen (OEM)

Tot het cluster OEM behoort een groot aantal functies. Deze functies hebben veelal betrekking op baten. Het gaat bijvoorbeeld om de overige gemeentelijke belastingen, maar ook om ontvangen dividenden en winsten uit grondexploitaties. Uit bijlage 1 lijkt dat Ouderkerk een bedrag van € 109 per inwoner meer aan OEM heeft dan het gemeentefonds veronderstelt.

Voor wat betreft de OEM geeft deze constatering een vertekend beeld. Dat komt omdat we de feitelijke bedragen niet kunnen afzetten tegen een ijkpunt. Bij de totstandkoming van de verdeling van het gemeentefonds in 1997 is er vanuit gegaan dat gemeenten een zeker bedrag aan OEM genereren. Deze OEM bedroeg 5,4% van de uitgavenmaatstaven. Deze OEM is indertijd, via een verlaging van de bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaven, betrokken bij de verdeling. Dit betekent dat het totaal van de genormeerde nettolasten 5,4% lager wordt ingeschat dan dat zij in feite zijn.

De feitelijke OEM komt in Ouderkerk uit op een bedrag van € 885.000. Als de 5,4% op de huidige omvang van de uitgavenclusters zou worden toegepast, zou de OEM voor Ouderkerk uitkomen op een bedrag van ruim € 414.000 (€ 51 per inwoner). Dit betekent dat Ouderkerk thans een bedrag van € 471.000 (€ 58 per

inwoner) meer OEM genereert dan het gemeentefonds zou veronderstellen. Dit kan vooral verklaard worden door een rentevergoeding op het relatief hoge eigen vermogen. De gemeente raamt een bedrag van afgerond € 542.000. Het eigen vermogen van de gemeente is gevormd uit de opbrengst van de verkoop van het woningbedrijf. Dit bedrijf bracht in 2003 een bedrag op van afgerond € 15 miljoen.

Mutaties reserves

De mutaties reserves worden in deze analyse als een aparte cluster beschouwd. Veelal betreft het onttrekkingen aan de reserves die als baten worden gerekend, maar het interen op eigen vermogen kan feitelijk niet beschouwd worden als een eigen inkomst.

Ouderkerk onttrekt € 0,1 miljoen ofwel € 14 per inwoner meer uit de reserves dan het gemeentefonds aangeeft, waarbij wordt aangetekend dat ook hier de geraamde onttrekking niet kan worden afgezet tegen een ijkpunt.

Totaal inkomstenclusters (minus Algemene uitkering)

In tabel 6.2.3 worden de afwijkingen getoond tussen de nettolasten van de selectiegroep en de gemeente Ouderkerk en de opbrengst uit de verdeelmaatstaven. Het betreft hier de inkomstenclusters. De verschillen lopen uiteen van minimaal € 86 per inwoner in de gemeente Bergambacht naar maximaal € 231 per inwoner in de gemeente Moordrecht. Op grond van deze cijfers kunnen alle gemeenten in meer dan wel mindere mate beschikken over een hogere voorzieningencapaciteit. Ouderkerk neemt met € 164 per inwoner een middenpositie in.

Tabel 6.2.3 Overzicht afwijkingen van de vergelijking met zichzelf van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk. Bedragen x € 1.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
OZB	42	-7	23	100	27	41
OEM	78	112	46	23	8	109
Mutaties reserves	-34	85	76	108	64	14
Totaal	86	190	145	231	99	164

+ betekent hogere nettobaten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent lagere nettobaten dan gemeentefonds aangeeft

Toelichting uitgavenclusters

Cluster Algemene ondersteuning

Bij dit cluster gaat het onder andere om de bestuursondersteuning van college en raad, de bestuurlijke samenwerking, de algemene baten en lasten, het saldo van de kostenplaatsen en het begrotingssaldo. Op dit cluster wordt bij de gemeente Ouderkerk een afwijking geconstateerd van € 0,736 miljoen, ofwel er wordt € 90 per inwoner meer geraamd aan nettolasten dan waarvan het gemeentefonds uitgaat. Voor een deel kan dit verschil verklaard worden door de hoge nettolasten op dit cluster van de bestuurlijke samenwerking K5. Van de selectiegroep maken ook de gemeenten Bergambacht en Vlist daar deel van uit. Uit tabel 6.2.4 blijkt dat ook in die gemeenten de nettolasten van algemene ondersteuning afwijken van de normen van het gemeentefonds. Daarnaast

wordt dit cluster beïnvloed door de wijze waarop de gemeenten de apparaatskosten toerekenen.

In tabel 6.2.4 geef ik de afwijkingen weer van de selectiegroep.

Tabel 6.2.4: Cluster Algemene ondersteuning
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1
van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Algemene ondersteuning	-123	-230	1	-120	-70	-96

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Uit tabel 6.2.4 blijkt dat vooral de nettolasten van de gemeenten Graafstroom er negatief en de nettolasten van de gemeente Liesveld er positief uitspringen. Beide gemeente zijn betrokken bij een gemeentelijke herindeling in de Alblasserwaard. Per 1 juli is een start gemaakt met het voeren van een gemeenschappelijke secretarie. Als centrumgemeente is de gemeente Graafstroom aangewezen. Deze gemeente moest ondermeer een plan van aanpak maken. Hiermee was een bedrag gemoeid van € 675.000, ofwel € 69 per inwoner. Het beeld is daarom wat vertekend.

Verder levert ook de doorbelasting naar dit cluster van de apparaatskosten een vertekend beeld op van de nettolasten in relatie tot de normering waar het gemeentefonds van uitgaat. Indien meer wordt doorbelast naar deze functies, zullen de nettolasten op andere functies lager zijn. Dit werkt overeenkomstig door bij de vergelijking met de andere gemeenten en de selectiegroep.

Cluster Maatschappelijke zorg

Dit met ingang van 2006 in werking getreden cluster omvat onder meer de onderdelen sociaal-cultureel en maatschappelijk werk, jeugd en jongerenwerk, gezondheidszorg, voorzieningen gehandicapten en kinderopvang. Daarnaast maken de nettolasten van de met ingang van 2007 naar het gemeentefonds overgehevelde middelen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) deel uit van dit cluster.

Voor het cluster Maatschappelijke zorg ligt het feitelijke nettolastenniveau per saldo € 214.000 ofwel € 26 per inwoner lager dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Het lagere lastenniveau doet zich, zoals uit tabel 6.2.5 blijkt, bij nagenoeg alle 5 selectiegemeenten voor.

Tabel 6.2.5: Cluster Maatschappelijke zorg
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1
van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Maatschappelijke zorg	-1	9	14	9	0	26

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Cluster Educatie

Voor het cluster Educatie ligt het feitelijke nettolastenniveau per saldo € 237.000 ofwel € 29 per inwoner lager dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Met uitzondering van de gemeente Liesveld is hiervan ook sprake bij de andere gemeenten uit de selectiegroep. Zie hiervoor tabel 6.2.6.

Dit in 2006 in werking getreden cluster Educatie heeft betrekking op de "gemeenschappelijke uitgaven onderwijs" en de "ondersteuning van het onderwijs" en de gemeentelijke bijdragen aan het basis- en het voortgezet onderwijs, inclusief onderwijshuisvesting.

Tabel 6.2.6: Cluster Educatie
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1
van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Educatie	31	26	-14	48	55	29

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

De nettolasten van onderwijs hangen in zijn algemeenheid nauw samen met het aantal scholen in de gemeente. Daarom geef ik in tabel 6.2.7 een overzicht van het aantal scholen voor het basisonderwijs weer met het aantal leerlingen. Opvallend is dat er nagenoeg geen relatie is tussen het aantal basisscholen en de afwijkingen op clusterniveau. Het feit dat de meeste gemeenten overhouden aan het cluster houdt verband met de wijze waarop de gemeenten de schoolgebouwen in verleden hebben gefinancierd en afgeschreven (Periodiek Onderhoudsrapport Gemeentefonds 2009). In het verleden heeft ook de gemeente Ouderkerk extra op de schoolgebouwen afgeschreven (ten laste van begrotingsresultaat 1998). Gelijktijdig heeft de gemeente toen de afschrijvingstermijn voor de onderwijshuisvesting terecht op 40 jaar gesteld. Dit laatste betekent een lastenverzwaring voor de begroting. Verder heeft de gemeente thans een basisschool in aanbouw. Het gaat hier om een vervanging. De school is gesitueerd in een multifunctioneel gebouw. Naast de school zijn hier ook een peuterspeelzaal, bibliotheek en gymzaal in ondergebracht. De lasten van het gebouw zijn voorlopig verantwoord onder het cluster Kunst en ontspanning. Zodra het gebouw is opgeleverd vindt een lastentoerekening plaats voor wat betreft de onderwijshuisvesting naar het cluster Educatie. Dit zal de positieve verstoring op dit cluster negatief beïnvloeden. De begroting bevat nauwelijks nog kapitaallasten van de huidige locatie.

Tabel 6.2.7 Aantal scholen voor basisonderwijs*

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Basisscholen openbaar onderwijs	3	2	3	1	2	2
Basisscholen bijzonder onderwijs	2	6	4	3	3	3
Aantal leerlingen basisonderwijs	960	1272	1161	907	1103	784
Aantal leerlingen per 100 inwoners**	91	99	93	91	103	87

* Cijfers ontleend aan www.waarstaatjegemeente.nl, 2008.

** Het totaal aantal leerlingen in het basisonderwijs in verhouding tot alle kinderen van 4 t/m 11 jaar (basisjaar 2006).

Cluster Kunst en ontspanning

Het feitelijk nettolastenniveau van de gemeente Ouderkerk op het cluster Kunst en ontspanning ligt € 178.000, ofwel € 22 per inwoner boven het niveau van de verdeelmaatstaven. Tabel 6.2.8 laat zien hoe dit is bij de selectiegroep.

De lasten voor dit cluster worden in het algemeen voornamelijk bepaald door lasten voor schouwburgen en theaters, subsidies aan betreffende personen en instellingen, bibliotheken, muziek- en vormingsonderwijs, binnensportaccommodaties en zwembaden. De hoogte van deze nettolasten hangt mede samen met de omvang/licging van een gemeente ten opzichte van andere gemeenten. Kleine gemeenten geven in het algemeen relatief minder uit op dit taakgebied, grote gemeenten (met centrumfunctie) relatief meer. Dit aspect wordt in de verdeelmaatstaven gehonoreerd. De omvang van dit cluster wordt in belangrijke mate ook bepaald door het eigen beleid van de gemeente. Daarnaast kan er sprake zijn van samenhang met de clusters Oudheid (musea) en Groen (buitensporten). Ten aanzien van de bibliotheekvoorziening merkt de gemeente op dat de lasten van deze voorziening ten opzichte van 2006 fors zijn gestegen en wel van € 10 per inwoner naar € 18 per inwoner. Dit als gevolg van het eisen programma van de provincie voor een basisbibliotheek.

Onder de functie overige recreatieve voorzieningen verantwoordt de gemeente onder andere het Verenigingsgebouw "Het Dorphuis" en een drietal multifunctionele gebouwen, te weten "De Spil" (brede school, peuterspeelzaal, kinderopvang, bibliotheek, huisartsenpraktijk en apotheek), "De Drie Maenen" (sporthal, culturele zaal en maatschappelijk werk) en het in aanbouw zijnde "Multifunctioneel gebouw Gouderak" (MFGG) (basisschool, peuterspeelzaal, bibliotheek en gymzaal). De exploitatie van het Dorpshuis sluit met een nadelig saldo van afgerond € 75.000 ofwel € 9 per inwoner. De exploitatie van "De Spil" is kostendekkend. De exploitatie van "De Drie Maenen" vertoont een exploitatietekort van afgerond € 252.000, ofwel € 31 per inwoner. Van het MFGG raamt de gemeente aanloop kosten tot een bedrag van afgerond € 13.000, ofwel € 2 per inwoner. Zodra het MFGG in gebruik wordt genomen zullen de onderwijslasten worden toegerekend aan het cluster Educatie. Binnen de begroting van zowel het MFGG als de Spil is sprake van kostendekkendheid.

De gemeente zal er naar moeten streven om ook "De Drie Maenen" kostendekkend te gaan exploiteren.

Tabel 6.2.6: Cluster Kunst en ontspanning
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1
van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Kunst en ontspanning	-9	7	-23	-6	7	-22

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing (VHROSV)

Voor het cluster VHROSV ligt het feitelijke nettolastenniveau per saldo € 384.000 ofwel € 47 per inwoner hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Met uitzondering van de gemeente Bergambacht geven alle selectiegemeenten meer uit dan het gemeentefonds indiceert. De afwijking in Ouderkerk is wel het hoogst. Zie hiervoor tabel 6.2.7

Het cluster VHROSV bevat de nettolasten van onder meer de bestemmingsplannen en structuurplannen, de stads- en dorpsvernieuwing en de woningexploitatie.

Tabel 6.2.7: Cluster VHROSV
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1
van de selectiegroep en van de gemeente Ouderkerk.

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
VHROSV	42	-9	-7	-32	-32	-47

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Voor een deel is de negatieve afwijking het gevolg van hoge nettolasten op het onderdeel Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing. De uitgaven van Ruimtelijke ordening van in totaal € 365.000 hebben voor Ouderkerk voor € 245.000, ofwel € 30 per inwoner, betrekking op toegerekende loonkosten met betrekking tot bestemmingsplannen. Dat dit bedrag zo hoog is komt vanwege het hoge aandeel van de overheadkosten. De gemeente berekent een gemiddeld uurloon van € 76,93.

Uit de clustervergelijking met de selectiegemeenten (Bijlage 3) blijkt verder dat Ouderkerk met zijn opbrengst uit de bouwleges ver onder het niveau zit van de selectiegroep. Zoals eerder in dit rapport al is opgemerkt is dit het gevolg van het defensief ramen in de gemeente Ouderkerk. Inmiddels is gebleken dat door verhoogde bouwactiviteiten de raming van de bouwleges met € 95.000 (afgerond) is verhoogd. Hierdoor dekt Ouderkerk circa 60% van de overige kosten van volkshuisvesting. De selectiegroep dekt met de bouwleges 88% van de overige kosten van volkshuisvesting.

Cluster Openbare orde en veiligheid (OOV)

Het cluster Openbare orde en veiligheid omvat de gemeentelijke lasten en baten voor brandweezorg en rampenbestrijding alsmede openbare orde en veiligheid. Tussen de feitelijke nettolasten van individuele gemeenten komen relatief grote verschillen voor afhankelijk van de personele invulling. Het werken met relatief veel vrijwilligers is relatief goedkoper dan het werken met relatief veel beroepspersoneel. Ook kunnen verschillen optreden in de sfeer van lasten voor voormalig personeel. Voorts kan van belang zijn in welke mate er een relatie is met de regionale samenwerking en in hoeverre er nog inspanningen zijn te verrichten in het kader van de versterking van de brandweer en de rampenbestrijding.

Tabel 6.2.8: Cluster Openbare orde en veiligheid
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Openbare orde en veiligheid	-35	-48	-49	-32	-49	-27

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Het feitelijke lastenniveau van Ouderkerk op het cluster OOV ligt € 220.000 (€ 27 per inwoner) hoger dan het niveau van de verdeelmaatstaven. Uit Tabel 6.2.8 blijkt dat de feitelijke nettolasten van de gehele selectiegroep hoger liggen dan het gemeentefonds indiceert. Uit Bijlage 3 blijkt verder nog dat de nettolasten van Ouderkerk nog gunstig afsteken tegen de nettolasten van de selectiegroep. Als reden van de afwijking geeft de gemeente aan de steeds verdergaande professionalisering. In plaats van het werken met vrijwilligers bestaat het brandweerkorps steeds meer uit beroepskrachten. Dit fenomeen deed zich al voor bij de grote gemeenten maar dringt nu ook door in de kleine gemeenten. Ook hier speelt de samenwerking in K5 verband een belangrijke rol.

Cluster Riolering

Onder het cluster riolering worden naast de nettolasten van de riolering geraamd ook de opbrengst rioolrecht. Op dit cluster wordt bij Ouderkerk € 269.000 ofwel € 33 per inwoner meer aan nettolasten geraamd dan waarvan het gemeentefonds uitgaat.

Tabel 6.2.9: Cluster Riolering
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Riolering	22	9	-33	0	31	33

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Uit tabel 6.2.9 blijkt dat alleen in de gemeente Liesveld sprake is van een negatieve afwijking.

Als verklaring voor de positieve afwijking in Ouderkerk kan worden gegeven het feit dat de gemeente de opbrengst uit de tijdelijke maatstaf riolering slechts

voor een deel toerekent aan de riolering. Bij de verdeling vanuit het gemeentefonds wordt de tijdelijke maatstaf geheel aan het cluster toegerekend. Dit verklaart in belangrijke mate het verschil.

Cluster Groen

Het cluster Groen heeft betrekking op groene sportvelden, natuurbescherming, openbaar groen en lijkbezorging. Op dit cluster wordt bij Ouderkerk € 196.000 ofwel € 24 per inwoner meer aan nettolasten geraamd dan waarvan het gemeentefonds uitgaat.

Tabel 6.2.10: Cluster Groen
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Groen	23	9	-33	-4	15	-24

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

Als verklaring voor het relatieve hoge lastenniveau kan worden gegeven de in de loop van het jaar gereed gekomen begraafplaats. Middels begrafenisrechten zullen de lasten van deze investering moeten worden gedekt. Het huidige beeld is dus niet van structurele aard.

Cluster Wegen en water

Hoewel de nettolasten op dit cluster in Ouderkerk nauwelijks afwijken (negatieve afwijking van € 1 per inwoner) van het bedrag dat het gemeentefonds indiceert geef ik toch een toelichting. Dit doe ik omdat in de nettolasten van het wegenbudget van Ouderkerk een bedrag is begrepen voor achterstallig onderhoud van in totaal € 273.250, ofwel € 34 per inwoner. Dit betekent dat de afwijking op dit cluster enigszins vertekend is. Zonder achterstallig onderhoud zou er in Ouderkerk sprake zijn van een positieve afwijking van € 33 per inwoner. Het reguliere budget is gebaseerd op 75% van het normkostensysteem wegen. Bij het bepalen van het achterstallig onderhoud ben ik er van uitgegaan dat de gemeente gedurende 10 jaar in het achterstallig onderhoud bijdraagt. Het lijkt mij goed dat de toezichthouder hier in zijn jaarlijkse beoordeling van de begroting aandacht aan besteed.

Verder blijkt uit tabel 6.2.11 dat met uitzondering van de gemeente Moordrecht er in alle selectiegemeenten sprake is van een forse positieve afwijking. Landelijk wordt er ook een positieve afwijking geconstateerd, die echter van geringere omvang is (Periodiek Onderhoudsrapport Gemeentefonds 2010, € 15 per inwoner). Het lijkt mij goed dat de toezichthouder hieraan in zijn jaarlijkse beoordeling van de begroting aandacht besteed.

Tabel 6.2.11: Cluster Wegen en water
Hogere/lagere nettolasten 2009 dan gemeentefonds aangeeft x € 1

	Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	Ouderkerk
Inwoners	9.517	9.796	9.771	8.155	9.853	8.156
Wegen en water	59	61	41	-57	31	-1

+ betekent lagere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

-/- betekent hogere nettolasten dan gemeentefonds aangeeft

6.3 Conclusies

De begrotingsanalyse is gemaakt op basis van een aangepaste begroting zonder artikel 12 steun.

Uit de vergelijking met "zichzelf" blijkt dat Ouderkerk zich een hoger nettolastenniveau kan permitteren van € 1,3 miljoen doordat de gemeente op de clusters Overige Eigen Middelen (OEM) en OZB (€ 0,9 miljoen € 0,4 miljoen) meer baten genereert dan waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden.

De hogere baten op het cluster OEM worden verklaard door een relatief hoog dividend van de nutsbedrijven en een rentevergoeding over het eigen hoge vermogen. Daarnaast genereert de gemeente Ouderkerk een hogere opbrengst OZB. Vanwege de artikel 12-status ligt het gemiddeld OZB-tarief boven het binnen het gemeentefonds gehanteerde rekestarief.

Door de hogere inkomsten is de gemeente Ouderkerk in staat om een gedeelte van het achterstallig onderhoud op de wegen zelf op te vangen. Het gaat om een bedrag van afgerond € 273.000 gedurende 10 jaar.

Uit de vergelijking van de nettolasten van de gemeente Ouderkerk met de (norm)inkomsten van het gemeentefonds blijkt dat vooral meer geraamd wordt op de uitgavenclusters:

Clusters waar de de gemeente Ouderkerk <i>meer</i> raamt	Verschil bedrag per inwoner Ouderkerk-gemeentefonds	Toelichting
Algemene ondersteuning	€ 90	Voor een deel kan dit verschil verklaard worden door de hoge nettolasten wegens bestuurlijke samenwerking K5. Daarnaast wordt dit cluster beïnvloed door de wijze waarop de gemeenten de apparaatskosten toerekenen. Deze hogere lasten moeten in samenhang met de overige clusters worden beoordeeld.
Kunst en ontspanning	€ 22	De gemeente telt naast een Dorpshuis, drie multifunctionele gebouwen. Eén van deze gebouwen, te weten de Drie Maenen vertoont een exploitatietekort. Dit tekort kan als verklaring voor de negatieve afwijking op dit cluster worden gegeven.
Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	€ 47	Het gaat hier vooral om de toerekening van apparaatskosten. Daarnaast is er sprake van een relatief geringe opbrengst uit de leges bouwvergunningen.
Openbare orde en veiligheid	€ 27	Als reden van de afwijking geeft de gemeente de steeds verdergaande professionalisering aan. In plaats van het werken met vrijwilligers bestaat het brandweerkorps steeds meer uit beroepskrachten. Dit fenomeen deed zich al voor bij de grote gemeenten maar dringt nu ook in de kleine gemeenten door. Ook hier speelt de samenwerking in K5 verband een

Clusters waar de de gemeente Ouderkerk <i>meer</i> raamt	Verschil bedrag per inwoner Ouderkerk-gemeentefonds	Toelichting
		belangrijke rol.
Groen	€ 24	Als verklaring voor het relatieve hoge lastenniveau kan worden gegeven de in de loop van het jaar gereed gekomen begraafplaats. Middels begrafenisrechten zullen de lasten van deze investering moeten worden gedekt. Het huidige beeld is dus niet van structurele aard.

Er zijn minder lasten op het cluster:

Cluster waar Ouderkerk <i>minder</i> raamt	Verschil bedrag per inwoner Ouderkerk-gemeentefonds	Toelichting
Maatschappelijke zorg	€ 26	De lage nettolasten op diverse functies binnen dit cluster houden verband met de bewuste keus bij de gemeente Ouderkerk om op deze functie een lager voorzieningen- niveau te realiseren.
Educatie	€ 29	In het verleden heeft de gemeente Ouderkerk extra op de schoolge-bouwen afgeschreven. Dit verklaart in belangrijke mate de positieve afwijking. Thans is een basisschool in aanbouw, waarvan de kapitaallasten nog niet op dit cluster drukken. Zodra dit wel het geval is zal deze positieve afwijking afnemen dan wel omslaan in een negatieve afwijking.
Riolering	€ 33	Als verklaring voor de positieve afwijking in Ouderkerk kan worden gegeven het feit dat de gemeente de opbrengst uit de tijdelijke maatstaf riolering deels gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Bij de verdeling vanuit het gemeentefonds wordt de tijdelijke maatstaf aan het cluster toegerekend. Dit verklaart in belangrijke mate het verschil.

7 Het begrotingstekort

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk ga ik in paragraaf 7.2 eerst in op het wegenbudget, waarna ik in paragraaf 7.3 aandacht schenk aan de begroting 2009 en de meerjarenraming 2009-2012 en de berekening van het relevante begrotingstekort voor de jaren 2010 tot en met 2012. In paragraaf 7.4 sluit ik dit hoofdstuk af met mijn conclusies.

7.2 Wegenbudget

Zoals eerder in dit rapport is aangegeven vormt de wegenproblematiek het grote zorgkind van de gemeente Ouderkerk. In deze paragraaf ga ik in op deze problematiek. Ik ga daarbij in op het reguliere onderhoud en vervolgens op het achterstallig onderhoud.

Regulier onderhoud

Voor de bepaling van een regulier onderhoudsbudget wegen is binnen artikel 12 gebruikelijk uit te gaan van de berekening op basis van de normkostensystematiek uit 1987. In het kader van de Wet herverdeling wegbeheer is in 1987 in samenwerking met een aantal ingenieursbureaus dit systeem ontwikkeld om de beschikbare middelen bij de herziening van het wegbeheer te verdelen. Op basis van een aantal variabelen, zoals wegbreedte, ondergrond en verkeersintensiteit, zijn de wegen ingedeeld in wegcategorieën. Voor de verschillende categorieën wegen zijn genormeerde kosten voor instandhouding en beheer bepaald. Het betreft dan de kosten om de wegen de huidige functie te laten vervullen tot in lengte van jaren. In de normkosten zijn kapitaallasten en kosten van functiewijzigingen van de weg niet meegenomen. Omdat de normkostensystematiek (nog) geen schadebeeld zetting heeft, is voor het bepalen van het achterstallig onderhoud een component 'drooglegging' toegevoegd. Drooglegging is het niveauverschil tussen polderpeil en de bovenkant van de verharding. Als 'norm' is minimaal 0,40 meter gehanteerd. En tot slot zijn extra kosten van slechte bodem aan de normkosten toegevoegd in de vorm van cyclische kosten voor ophogingen met traditionele materialen, dus zonder toepassing van lichtgewicht ophoogmateriaal.

De in Ouderkerk gevolgde berekeningswijze is eerder toegepast in de gemeenten Gouda en Boskoop. Het gaat hier met name om de instandhoudingskosten per jaar voor groot onderhoud. Hiermee wil ik invulling geven aan het artikel 12-beleid dat er van uitgaat dat vergelijkbare gemeenten op vergelijkbare manier worden behandeld.

In het kader van de artikel 12-aanvraag 2009 heeft de gemeente Ouderkerk het ingenieursbureau Grontmij opdracht gegeven om de wegenproblematiek in kaart te brengen. Het definitieve rapport dateert van 19 februari 2009. Op een eerdere versie van dit rapport van 27 oktober 2008 heeft het ingenieursbureau Arcadis een second opinion uitgevoerd. Dit is gedaan om er van verzekerd te zijn dat de berekeningssystematiek aansluit bij die van de gemeenten Boskoop en Gouda.

In juli 2008 heeft Grontmij een globale visuele inspectie uitgevoerd en heeft zij de kosten over de periode 2009-2019 (10 jaar) in kaart gebracht. Vervolgens is

op basis van de normkostensystematiek het budget bepaald voor het regulier onderhoud.

Het reguliere budget groot onderhoud is als volgt berekend.

Tabel regulier groot onderhoud bedragen X € 1

	Normkosten	Extra kosten ophoging	Totaal	Artikel 12 niveau*
Groot onderhoud				
Asfalt	72.000	47.500	119.500	101.500
Elementen	252.600	75.600	328.200	265.050
	324.600	123.100	447.700	366.550

* is 75% van normkosten en 100% extra kosten ophoging

Conform de vigerende handleiding voor artikel 12 is de 25%-correctie op het op basis van de normkosten berekende onderhoudsbudget toegepast. De extra kosten voor het ophogen hebben betrekking op de zettingsverschillen. Hierop is de correctie niet van toepassing.

Het bedrag dat de gemeente in de begroting 2009 voor (groot) onderhoud heeft geraamd bedraagt € 640.000. Dit bedrag ligt fors boven het reguliere budget op basis van de normkostensystematiek. Sedert 2006 was de gemeente al begonnen met het inlopen van het achterstallig onderhoud. Bij de berekening van het achterstallig onderhoud hierna heb ik ook met deze eigen inspanning van de gemeente in de wegenproblematiek rekening gehouden.

Achterstallig onderhoud verhardingen

De gemeente Ouderkerk heeft op dit moment 21 km wegen in beheer. De verharde oppervlak hiervan bedraagt 223.632 m² en is te specificeren in de groepen asfaltbeton (14%) en elementverharding (86%). De kwaliteit van de gehele verharding is op basis van de weginspectie van 2008 niet slecht maar wel onevenwichtig verdeeld door het hoge percentage "zeer slecht". Het percentage "zeer slecht" is zowel voor de asfaltverharding als de elementenverharding aan de hoge kant, respectievelijk 13% en 11%. Bij een evenwichtig wegennet is dit op basis van het Grontmij rapport 0%. Het percentage "zeer goed" is in Ouderkerk bij de asfaltverharding 40% en bij de elementenverharding 52%. Bij een evenwichtig wegennet is dit 20% respectievelijk 10%. Op basis van het gemiddeld onderhoudsniveau is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

De onderhoudsbehoefte wordt in Ouderkerk niet alleen bepaald op basis van de wegbeheersystematiek, maar ook in zettingsgevoelige gebieden op basis van onvoldoende drooglegging. Zakkingen groter dan 0,40 meter ten opzichte van het aanlegpeil worden gekwalificeerd als achterstallig onderhoud.

In het onder de berekening van het achterstallig onderhoud opgenomen bedrag van het normkostenbudget is, zoals hiervoor al is opgemerkt, wel rekening gehouden met de zettingsgevoeligheid van de ondergrond. Voor alle duidelijkheid betreft het hier een berekeningswijze die destijds ook in het geval Boskoop en Gouda is toegepast.

Berekening achterstallig onderhoud

Berekening achterstallig onderhoud wegen Ouderkerk periode 2008-2019 in relatie tot artikel 12 cijfers ontleend aan Beheerplan Wegen 2009-2018, Grontmij 19 februari 2009.					
Benodigde kosten voor drooglegging i.c. ophogingen					
	m2		prijs m2		
jaar 2009	40.254	x	78,77*	€	3.170.808
jaar 2014	14.344	x	78,77*	€	1.129.877
jaar 2017	64.817	x	78,77*	€	5.105.635
jaar 2018	11.896	x	78,77*	€	937.048
				€	10.343.368
Benodigde kosten voor regulier onderhoud 2009-2018				€	689.104
				totaal	€ 11.032.472
10 x budget grootonderhoud wegenrapport Grontmij				€	3.665.500
				€	7.366.972
voorziening wegen (stand gemeenterekening 2008, ultimo 2008)				€	1.395.495
eigen inbreng gemeente (640.000-366.550) x 10 jaar				€	2.734.500
te betrekken bij relevant tekort 2009				€	3.236.977
* is inclusief 10% onvoorzien, 18% vat en inflatiecorrectie 1,5%					

Toelichting

De in bovenstaande tabel gehanteerde m2 prijs is afgeleid van de huidige ophoogwerkzaamheden in de gemeente Ouderkerk. Het werk is via openbare aanbesteding gegund op basis van de meest economische aanbidding. In de berekening is niet meegenomen een door de gemeente opgevoerd bedrag van € 2.165.000 zijnde de kosten van het verleggen en ophogen van kabels en leidingen voor een periode van 10 jaar. Deze kosten zijn voor rekening van de wegbeheerder, wanneer de zetting meer is dan 20 cm. Dit is in Ouderkerk het geval. Omdat deze kosten ook in Gouda en Boskoop niet zijn meegenomen heb ik ze hier ook buiten beschouwing gelaten. De gemeente zal moeten proberen deze kosten te verhalen bij de nutsbedrijven.

Op grond van bovenstaande berekening kan worden geconcludeerd dat het achterstallig onderhoud geheel het gevolg is van de zettingsgevoeligheid van de ondergrond. Thans blijkt dat er in het verleden onvoldoende rekening is gehouden met de component 'zetting'. De verbetering van allerlei technieken is de belangrijkste reden dat de gevolgen van de zetting nu beter in beeld kunnen worden gebracht.

Inmiddels heeft de CROW een model ontwikkeld waarin ook rekening worden gehouden met extra lasten van ophogingen op slappe bodem (het zogenaamde zettingsgestuurde onderhoud).

7.3 Begroting 2009 en meerjarenperspectief 2010 tot en met 2012

De begroting sluit na de gelijktijdig met de begroting vastgestelde eerste wijziging met een batig resultaat van € 45.232. In meerjarig perspectief worden eveneens batige resultaten geraamd (2010: € 59.109, 2011: € 21.140, 2012: € 154.962). In de 1^e wijziging heeft de gemeente het tekort gesaneerd conform het bijzondere voorschrift. Ook de gunstige uitkomst van de septembercirculaire 2008 heeft hierin een positieve invloed gehad. Aanvankelijk vertoonde de primitieve begroting 2009 een tekort van € 572.731. Met de uitkomsten van het

onderzoek naar de wegen is in bovenstaande cijfers nog geen rekening gehouden. Ook met de negatieve algemene reserve is nog geen rekening gehouden. De gemeente is ervan uitgegaan dat conform het artikel 12-rapport over 2008 dit bedrag volledig zou zijn meegenomen in de artikel 12-uitkering. Dus zou er in 2009 geen sprake meer zijn van een negatieve algemene reserve. De beheerders van het gemeentefonds hebben, zoals ook uit dit rapport blijkt, anders beslist. De gemeente heeft echter voldaan aan de opdracht van de inspecteur om zonder rekening te houden met de twee voornoemde elementen een sluitende saneringsbegroting op te stellen.

7.4 Relevant tekort 2009

Voor de berekening van het relevante tekort over 2009 ga ik uit van de door de raad van Ouderkerk vastgestelde begroting 2009 inclusief de 1^e wijziging. Door op het gepresenteerde tekort technische en/of beleidsmatige correcties aan te brengen, ontstaat het aanvaardbaar tekort. Indien ook nog rekening gehouden wordt met een inbreng van de algemene reserve resteert het relevante tekort. In het overzicht van paragraaf 7.4.1 wordt dit gepresenteerd. Na de tabel wordt zondig een toelichting op de diverse punten gegeven.

7.4.1 Berekening relevant tekort 2009

In deze paragraaf geef ik een berekening van de relevante tekorten voor de jaren 2009 tot en met 2012.

	Bedragen x €1
1. Begrotingsresultaat na 1 ^e wijziging	+45.232
2. Begrotingswijzigingen 2 tot en met 10	-114.082
3. Achterstallig onderhoud wegen	-3.236.977
4. Bijdrage in negatieve algemene reserve	<u>-369.607</u>
Herberekend /aanvaardbaar tekort	-3.675.434
Af:	
5. Inbreng reserves	<u>nihil</u>
Relevant begrotingstekort	-3.675.434
Afgerond	- 3.675.000
	=====

Toelichting

Ad 1 begrotingsresultaat

Het begrotingsresultaat is gebaseerd op de programmabegroting 2009 inclusief de gelijktijdig vastgestelde 1^e wijziging.

Ad 2 Begrotingswijzigingen 2 tot en met 10

Het gaat hier om mutaties groter dan € 40.000

- Vanwege de inwerkingtreding van het Activiteitenbesluit in 2008 behoefde de milieudienst Midden-Holland minder vergunningen te verlenen. Voor de gemeente Ouderkerk leverde dit een voordeel op van € 46.905.
- Voor het gebruik van een parkeergelegenheid voor vrachtwagens huurde de gemeente een locatie. Door de aanleg elders komen de huurpenningen te vervallen. Dit levert een voordeel op van € 57.665.
- De gemeente beschikt over 11.256 aandelen Eneco. Het dividend viel ten opzichte van de ramingen tegen. Het gaat om een nadeel van € 67.721.
- Het bestuur van het IZA heeft besloten het IZA op te heffen. Het resterende vermogen zal in twee tranches aan de deelnemende

gemeenten worden uitgekeerd. De eerste tranche die in 2009 wordt uitgekeerd bedraagt € 70.746. De tweede tranche zal in 2013 worden uitgekeerd.

- In de begroting heeft de gemeente wegens inhuur personeel rekening gehouden met een bedrag van € 44.501. Thans blijkt dat een bedrag nodig is van € 285.570. Dit betekent een nadeel van € 241.069.
- Door verhoogde bouwactiviteiten kan de gemeente een hogere opbrengst legesbouwvergunning ramen van € 94.560.

Ad 3 Achterstallig onderhoud wegen

In paragraaf 7.2 is ingegaan op het achterstallig onderhoud van de wegen. Het wegwerken van deze achterstand vergt een eenmalige financiële injectie van € 7.366.972. De eigen inspanning van de gemeente bedraagt € 4.129.995, zodat ten laste van het relevant begrotingstekort wordt gebracht een bedrag van € 3.236.977.

Ad 4 Bijdrage in negatieve algemene reserve

Voor wat betreft een toelichting verwijs ik naar paragraaf 4.3.

7.5 Begroting 2010 en de meerjarenraming 2011-2013

In deze paragraaf geef ik de meerjarenraming 2010-2013 weer zoals de gemeente die bij de begroting 2010 presenteert. De begroting zal worden behandeld in de raadsvergadering van 12 november 2009. Uit het begrotingsresultaat blijkt dat de gemeente (na instemming van de gemeenteraad) blijft voldoen aan het bijzondere voorschrift.

De ontwikkeling van het begrotingsresultaat ziet er als volgt uit.

	2010	2011	2012	2013
Begrotingsresultaat	35.393	9.485	7.732	20.847

7.6 Conclusie

De raad van Ouderkerk heeft voor het jaar 2009 een primitieve begroting vastgesteld die sluit met een tekort van € 572.731. In de 1^e wijziging die gelijktijdig met de begroting is vastgesteld heeft de gemeente de eerste bezuinigingstranche van de saneringsbegroting 2009-2012 verwerkt. De begroting sloot daardoor met een positief resultaat van € 45.232. Na verwerking van het achterstallig onderhoud, de negatieve algemene reserve en enkele begrotingsmutaties die zich in de loop van 2009 aandienden heb ik het relevant begrotingstekort berekend op afgerond € 3.675.000.

Uit de meerjarensaneringsbegroting en de (concept) begroting 2010 en meerjarenraming 2011-2013 blijkt dat de gemeente heeft voldaan aan het bijzonder voorschrift. De begroting 2010 sluit en ook de meerjarenraming vertoont positieve resultaten.

8 Conclusie en advies

De gemeente Ouderkerk heeft voor het jaar 2009 voor de tweede keer een aanvraag voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds ingediend. De primitieve begroting over het jaar 2009 sluit met een tekort van € 572.731. Bij 1^e begrotingswijziging heeft de gemeente de eerste bezuinigingstranche verwerkt. Het resultaat sloeg daardoor om naar een positief bedrag van € 45.232.

Ouderkerk voldoet aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten liggen boven het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk én structureel tekort. Ook voldoet de gemeente aan het bijzondere voorschrift van een reëel sluitende begroting 2010 (zonder aanvullende steun) en een sluitend meerjarenperspectief.

Op basis van het in dit rapport gestelde stel ik voor Ouderkerk voor het jaar 2009 een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds te verstrekken van € 3.675.000 (afgerond). Van dit bedrag is € 3.237.000 bestemd voor het inlopen van het achterstallig onderhoud op de wegen en voor het wegwerken van de negatieve algemene reserve € 369.600. Het restant ad € 68.400 is bestemd voor het sluitend maken van de exploitatie. Het bijzondere voorschrift van een reëel sluitende begroting 2010 (zonder aanvullende steun) en een sluitende meerjarenraming blijven hierbij van kracht.

Den Haag, 2 december 2009

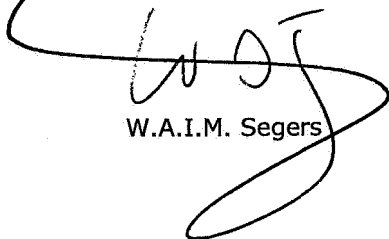
De Programmadirectie Krachtig Bestuur,

De inspecteur,

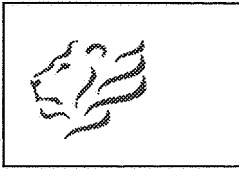
J.J.E.M. van Setten

Gezien en akkoord,
De directeur van de Programmadirectie Krachtig Bestuur,
Namens deze,
Het Hoofd Krachtig Bestuur,

W.A.I.M. Segers

Bijlage 1: Vergelijking clusters Ouderkerk met inkomsten gemeentefonds

Gemeente		Ouderkerk		
Jaar		2009		
Inwoners		8.156		
				
Cluster	Netto lasten (x € 1.000)	Gemeente fonds uitkering (x € 1.000)	Verschil (x € 1.000)	Verschil per inw. (x € 1)
<u>Inkomstenclusters</u>	9.568	-8.295	1.273	156
Onroerendezaakbelastingen	1.368	-1.036	332	41
Algemene uitkering	7.202	-7.259	-57	-7
Overige eigen middelen (OEM)	885	0	885	109
Mutaties reserves	113	0	113	14
<u>Uitgavenclusters</u>	-9.519	8.294	-1.225	-150
Bestuur	-1.680	926	-754	-92
Bestuursorganen	-491	473	-18	-2
Algemene ondersteuning	-1.189	453	-736	-90
Voorzienigen bevolking	-3.545	3.686	141	17
Werk en inkomen	-314	347	33	4
Maatschappelijke zorg	-1.568	1.782	214	26
Educatie	-601	838	237	29
Kunst en ontspanning	-730	552	-178	-22
Oudheid	-67	39	-28	-3
Bevolkingszaken	-265	128	-137	-17
Bebouwing en omgeving	-1.749	966	-783	-96
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing	-678	294	-384	-47
Reiniging	128	-147	-19	-2
Openbare orde en veiligheid	-756	532	-224	-27
Fysiek milieu	-443	287	-156	-19
Openbare ruimte	-2.545	2.611	66	8
Riolering	-23	292	269	33
Groen	-806	614	-192	-24
Wegen en water	-1.716	1.705	-11	-1
Overigen	0	105	105	13
Herindeling	0	0	0	0
Suppletie OZB	0	88	88	11
Diversen	0	17	17	2
Saldo na bestemming	49	-1	48	6

Bijlage 2: Vergelijking clusters Ouderkerk met selectiegroep

Gemeente		Ouderkerk		selectiegemeenten			
Jaar		2009					
Inwoners		8.156				9.418	
Cluster	Ouderkerk nettolasten (x € 1.000)	Selectie nettolasten (x € 1.000)	Ouderkerk nettolasten per inwoner (x € 1,-)	Selectie nettolasten per inwoner (x € 1,-)	Verschil lasten per inw. (x € 1,-)	Verschil absoluut (x € 1.000)	
Inkomstenclusters	9.568	10.538	1.173	1.119	54	442	
Onroerendezaakbelastingen	1368	1.606	168	171	-3	-23	
Totaal Overige eigen middelen (OEM)	885	510	109	54	54	443	
Mutaties reserves	113	551	14	58	-45	-364	
Algemene uitkering	7.202	7.871	883	836	47	386	
Uitgavenclusters	-9.519	-10.527	-1.167	-1.118	-49	-403	
Bestuur	-1.680	-2.163	-206	-230	24	193	
Bestuursorganen	-491	-639	-60	-68	8	62	
Algemene ondersteuning	-1.189	-1.524	-146	-162	16	131	
Voorzieningen bevolking	-3.545	-4.126	-435	-438	3	28	
Werk en inkomen	-314	-369	-38	-39	1	6	
Maatschappelijke zorg	-1.568	-1.889	-192	-201	8	68	
Educatie	-601	-740	-74	-79	5	40	
Kunst	-17	-19	-2	-2	0	0	
Ontspanning	-713	-718	-87	-76	-11	-91	
Oudheid	-67	-141	-8	-15	7	55	
Bevolkingszaken	-265	-249	-32	-26	-6	-50	
Bebouwing en omgeving	-1.749	-1.709	-214	-181	-33	-269	
Ruimtelijke ordening & stadsvernieuwing	-365	-251	-45	-27	-18	-148	
Volkshuisvesting	-313	-140	-38	-15	-23	-191	
Reiniging	128	75	16	8	8	63	
Openbare orde & veiligheid	-756	-1.001	-93	-106	14	111	
Fysiek milieu	-443	-392	-54	-42	-13	-104	
Openbare ruimte	-2.545	-2.530	-312	-269	-43	-354	
Riolering	-23	-158	-3	-17	14	113	
Groen	-806	-683	-99	-73	-26	-215	
Wegen	-1.655	-1.566	-203	-166	-37	-299	
Water	-61	-123	-7	-13	6	46	
Saldo na bestemming	49	12	6	1	6	39	

© IFLD

Bijlage 3: Begrotingsclusters van de gemeente Ouderkerk vergeleken met de selectiegroep

Functies cluster Onroerendzaakbelastingen		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
931	baten onroerendzaakbelasting gebruikers	32	19	22	38	22	0	26	26	0
932	baten onroerendzaakbelastingen eigenaren	165	100	126	194	144	0	144	142	-2
941	lastenverlichting Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		197	120	149	232	167	0	170	168	-2

Functies cluster Algemene uitkering		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
921	algemene uitkering gemeentefonds	842	861	816	795	858	0	836	883	47
Totaal		842	861	816	795	858	0	836	883	47

Functies cluster Overige Eigen Inkomsten (OEM)		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
212	openbaar vervoer	0	-2	0	-2	0	0	-1	-2	-1
220	zeehavens	0	0	0	0	0	0	0	0	0
230	luchtvaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0
310	handel en ambacht	-3	-4	-2	3	-9	0	-3	0	3
311	baten marktgeden	0	1	0	0	0	0	0	0	0
320	industrie	0	0	0	0	0	0	0	-2	-2
330	nutsbedrijven	0	41	42	-1	0	0	17	48	31
340	agrarische productie en ontginning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
341	overige agrarische zaken, jacht en visserij	0	0	0	0	-3	0	-1	0	1
830	bouwgrondexploitatie	-2	9	0	0	1	0	2	-8	-10
911	geldeningen en uitzettingen korter dan één jaar	11	12	0	0	4	0	5	0	-5
913	overige financiële middelen	1	3	8	4	6	0	4	1	-3
914	geldeningen en uitzettingen langer of gelijk aan één jaar	65	48	-1	14	0	0	25	64	39
933	baten roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen	0	0	0	2	0	0	0	0	0
934	baten baatbelasting	0	0	0	0	0	0	0	1	1
935	baten forensenbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
936	baten toeristenbelasting 50%	2	1	0	0	2	0	1	0	-1
937	baten hondenbelasting	4	3	0	3	6	0	3	6	3
938	baten reclamebelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
939	baten precariobelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		78	112	46	23	8	0	52	108	56

Functies Mutaties reserves		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
980	mutaties reserves	-34	85	76	108	64	0	58	14	-44
Totaal		-34	85	76	108	64	0	58	14	-44

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
Funcies cluster Bestuursorganen										
001	bestuursorganen	-63	-44	-59	-63	-53	0	-56	-40	16
006	bestuursondersteuning raad en rekenkamer	-13	-14	-10	-16	-7	0	-12	-20	-8
Totaal		-76	-58	-68	-79	-60	0	-68	-60	8

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
Funcies cluster Algemene ondersteuning										
002	bestuursondersteuning college van burgemeester en Wethouders	-50	-110	-49	-103	-102	0	-82	-106	-24
005	bestuurlijke samenwerking	-18	-130	-17	-6	-5	0	-36	-25	11
922	algemene baten en lasten	-63	-49	-17	-33	-14	0	-35	-9	26
930	uitvoering Wet WOZ	-9	-7	-10	-23	-6	0	-11	-8	3
940	lasten heffing en invordering belastingen	-3	-6	-6	-14	-2	0	-6	0	6
960	saldo kostenplaatsen	-37	18	45	13	2	0	8	2	-6
990	saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming	0	0	0	-8	0	0	-1	-6	-5
Totaal		-179	-283	-63	-175	-127	0	-163	-152	11

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
Funcies cluster Werk en inkomen										
610	bijstandsverlening	-30	-19	-27	-27	-24	0	-25	-15	10
611	werkgelegenheid	-1	-10	-8	-8	-1	0	-6	-15	-9
612	inkomensvoorziening vanuit het Rijk	0	0	2	-2	0	0	0	-2	-2
613	overige sociale zekerheidsregelingen vanuit het Rijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
614	gemeentelijk minimabeleid	-7	-2	-6	-18	-11	0	-8	-7	1
Totaal		-37	-31	-39	-55	-37	0	-39	-39	0

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
Funcies cluster Maatschappelijke zorg										
620	maatschappelijke begeleiding en advies	-34	-30	-13	-16	-80	0	-35	-25	10
621	vreemdelingen	0	-4	0	-4	-1	0	-2	-7	-5
622	huishoudelijke verzorging	-95	-32	-77	-72	-46	0	-64	-61	3
630	sociaal-cultureel werk	-6	-31	-10	-39	-14	0	-19	-16	3
641	tehuizen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
650	kinderdagopvang	-9	-5	-11	-11	-6	0	-8	-11	-3
651	dagopvang gehandicapten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
652	voorzieningen gehandicapten	-55	-51	-55	-29	-53	0	-50	-51	-1
711	ambulancevervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
712	verpleeginrichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
714	openbare gezondheidszorg	-21	-18	-16	-29	-17	0	-20	-9	11
715	jeugdgezondheidszorg, uniform deel	-2	-1	0	-4	0	0	-1	-14	-13
716	jeugdgezondheidszorg, maatwerk deel	0	-1	-2	-1	-1	0	-1	1	2
Totaal		-223	-174	-183	-204	-219	0	-200	-193	7

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
Funcies subcluster Onderwijshuisvesting										
421	openbaar onderwijs, huisvesting	-21	-5	-20	-9	-12	0	-14	-18	-4
423	bijzonder basisonderwijs, huisvesting	-13	-30	-29	-16	-13	0	-20	-11	9
431	openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
433	bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
441	openbaar voortgezet onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
443	bijzonder voortgezet onderwijs, huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-34	-35	-49	-25	-25	0	-34	-29	5

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
Funcies cluster Overige educatie										
420	openbaar basisonderwijs	-3	-1	-7	-3	-1	0	-3	-2	1
422	bijzonder basisonderwijs	-3	-10	-5	0	-3	0	-4	-3	1
430	openbaar (voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
432	bijzonder (voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
440	openbaar voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
442	bijzonder voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
480	gemeenschappelijke baten en lasten	-31	-45	-60	-31	-17	0	-37	-40	-3
482	volwasseneneducatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-36	-57	-73	-34	-22	0	-44	-45	-1

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
Funcies subcluster Kunst										
540	kunst	-2	-2	-3	-2	-1	0	-2	-2	0
Totaal		-2	-2	-3	-2	-1	0	-2	-2	0

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
Funcies subcluster Ontspanning										
510	openbaar bibliotheekwerk	-25	-14	-19	-21	-12	0	-18	-14	4
511	vormings- en ontwikkelingswerk	-1	-3	-4	0	0	0	-2	0	2
530	sport	-44	-35	-55	-53	-43	0	-46	-19	27
580	overige recreatieve voorzieningen	-15	-4	-18	-8	-9	0	-11	-55	-44
Totaal		-85	-56	-96	-81	-64	0	-77	-88	-11

		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Vershill
Funcies cluster Oudheid										
541	oudheidkunde/musea	-32	-18	-13	-2	-9	0	-15	-8	7
Totaal		-32	-18	-13	-2	-9	0	-15	-8	7

Functies cluster Bevolkingszaken		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
003	burgerzaken	-38	-22	-26	-40	-60	0	-37	-43	-6
004	baten secretarieleges burgerzaken	11	11	13	8	11	0	11	11	0
Totaal		-28	-12	-13	-32	-49	0	-26	-32	-6

Functies subcluster Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
810	ruimtelijke ordening	-22	-27	-24	-37	-24	0	-26	-45	-19
821	stads- en dorpsvernieuwing	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Totaal		-22	-27	-24	-38	-24	0	-26	-45	-19

Functies subcluster Volkshuisvesting		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
820	woningexploitatie/woningbouw	0	-5	-1	-39	-2	0	-8	-1	7
822	overige volkshuisvesting	-43	-30	-54	-40	-83	0	-50	-61	-11
823	bouwvergunningen	72	23	39	47	40	0	44	24	-20
Totaal		29	-12	-16	-32	-44	0	-14	-38	-24

Functies cluster Reiniging		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
721	afvalverwijdering en verwerking	-90	-71	-73	-114	-92	0	-87	-90	-3
725	baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	103	75	80	117	105	0	95	106	11
Totaal		14	3	7	3	13	0	8	16	8

Functies cluster Openbare orde en veiligheid		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
120	brandweer en rampenbestrijding	-50	-96	-99	-60	-88	0	-80	-80	0
140	openbare orde en veiligheid	-49	-15	-13	-35	-24	0	-27	-13	14
Totaal		-99	-111	-112	-95	-112	0	-107	-93	14

Functies cluster Fysiek milieu		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
723	milieubeheer	-49	-36	-43	-32	-46	0	-42	-54	-12
Totaal		-49	-36	-43	-32	-46	0	-42	-54	-12

Functies subcluster Wegen		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
210	wegen, straten en pleinen	-156	-134	-135	-166	-180	0	-154	-187	-33
211	verkeersmaatregelen te land	-7	-19	-9	-17	-11	0	-13	-9	4
214	parkeren	-1	-2	0	1	-2	0	-1	-8	-7
215	baten parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
936	baten toeristenbelasting 50%	2	1	0	0	2	0	1	0	-1
Totaal		-162	-154	-144	-182	-192	0	-167	-203	-36

Functies cluster Riolering		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
722	riolering en waterzuivering	-154	-172	-167	-97	-107	0	-141	-100	41
726	baten rioolrechten	153	138	119	97	110	0	124	97	-27
727	baten rioolheffing huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
728	baten rioolheffing grond- en hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
729	huishoudelijk-/bedrijfsafvalwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
730	hemelwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
731	grondwater	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal		-1	-35	-48	0	3	0	-17	-3	-14

Functies subcluster Water		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
221	binnenhavens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	-2	-2
223	veerdiensten	3	0	0	0	0	0	1	-4	-5
240	waterkering, afwatering en landaanwinning	-8	-18	-10	-11	-21	0	-14	-2	12
Totaal		-5	-18	-10	-11	-21	0	-13	-7	6

Functies cluster Groen		Bergambacht	Graafstroom	Liesveld	Moordrecht	Vlist	0	Gemiddelde selectiegroep	Ouderkerk	Verschil
531	groene sportvelden en terreinen	-11	-5	-15	-8	-3	0	-8	-18	-10
550	natuurbescherming	0	0	0	0	0	0	0	0	0
560	openbaar groen en openluchtrecreatie	-26	-36	-76	-58	-57	0	-51	-60	-9
724	lijkbezorging	-25	-32	-36	-34	-12	0	-28	-46	-18
732	baten begraafplaatsrechten	10	11	21	22	11	0	14	25	11
Totaal		-53	-63	-107	-80	-61	0	-73	-99	-26

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Programma Krachtig Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© december 2009 | B-5677-GMD33